

Casa
Gab. *M.I.*
Est. *M.I.*
Tab.
N.º *115*

THEOLOGIA
II Liturgia

M.I. 115

RITVALE
ROMANVM.

PAVLI V. PONT. MAX.
IVSSV EDITVM.

UNIVERSIDADE DE COIMBRA
25954

Novae
in facultate Superiorum.

VLYSSIPONE:
Ex Officina Petri Craesbeeck.
M. DC. XVII.

PAVIL V. PONT MAX

PAVIL V. PONT MAX

PAVIL V. PONT MAX

PAVIL V. PONT MAX

PAVIL V. PONT MAX

PAVIL V. PONT MAX

L I C E N C A S.

VI este Ritual Romano, he vtil pera saber as cerimoniaes que a Igreja Romana vsa na administração dos Sacramentos. Podese dar licença que se imprima. Lisboa em 18. de Abril de 617.

Fr. Antonio de Saldanha.

VIsta a informação, podese imprimir este Ritual, & depois de impresso torne pera se conferir com o original, & se dar licença para poder correr, & sem ella não correrá. Em Lisboa aos 19. de Abril de 617.

Bertolameu d' Afonsequa.

Antonio Dias Cardoso.

VIsta a informação, podese imprimir este Ritual. Aos 28. d'Abril de 617.

Damião Viegas.

DAm licença a Pedro Craesbeeck, que possa imprimir o Ritual Romano que apresenta, visto a que tem do sancto Officio, & do Ordinario, & depois de impresso tornara a esta mesa pera se taxar, & sem isso não correrá. Em Lisboa

Rangel.

L. Machado.

TAixão este Ritual Romano em trezentos reis em papel, vista a impressão ser em tinta preta & vermelha. A xxij de Outubro de 617

Monis.

L. Machado.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

POSTOLICÆ Sedi per abundantiam diuinæ gratiæ, nullis suffragantibus meritis, præpositi, nostræ sollicitudinis esse intelligimus, super vniuersam domum Dei ita inuigilando intendere, vt opportunis indies magis rationibus provideatur, quò, sicut admonet Apostolus, omnia in ea honestè & secundùm ordinem fiant; præcipuè verò quæ pertinent ad Ecclesiæ Dei Sacramentorum administrationem: in qua religiose obseruari Apostolicis traditionibus & sanctorum Patrum decretis cõstitutos ritus & cærimonias, pro nostri officij debito curare omnino tenemur. Quamobrem fe. re. Pius Papa V. Prædecessor noster, huius nostri, tunc sui, officij memor, ad restituendam sacrorum rituum obseruationem in sacrosancto Missæ sacrificio, diuinoque Officio, & simul vt Catholica Ecclesia in fidei vnitatem, ac sub vno visibili capite beati Petri successore Rom. Pont. congregata, vnum psallendi & orandi ordinem, quantum cum Domino poterat, teneret, Breuiarium primùm, & deinde Missale Romanum, multo studio & diligentia elaborata, pastorali prouidentia edenda censuit. Cuius vestigia eodem sapientia.

pietatis & spiritu secutus similis menti. Clemens Papa VIII. etiam Prædecessor noster, non solum Episcopis & inferioribus Ecclesiæ Prælatiis accuratè restitutum Pontificale dedit, sed etiam complures alias in Cathedralibus & inferioribus Ecclesijs cærimonias promulgato Cærimoniali ordinavit. His ita constitutis, restabat, ut vno etiam volumine comprehensi, sacri & sinceri Ecclesiæ Catholicæ ritus, qui in Sacramentorum administratione alijsq; Ecclesiasticis functionibus servari debent ab ijs qui curam animarum gerunt, Apostolicæ Sedis auctoritate prodirent; ad cuius voluminis præscriptum, in tanta Ritualium multitudine, sua illi ministeria tamquam ad publicam & obfirmatam normam peragerent, vnoque ac fideli ductu in offenso pede ambularent cum consensu. Quod sanè iampridem agitatum negotium, posteaquam generalium Conciliorum Græcè Latineque diuina gratia editorum opus morari desinit, sollicitè vrgere nostri muneris esse existimauimus. Ut autem rectè, & ordine, ut par erat, res ageretur, nonnullis ex Ven. Fratibus nostris S. R. E. Cardinalibus, pietate, doctrina, & prudentia præstâtibus, eam demandauimus, qui cum consilio eruditorum virorum, varijsque præsertim antiquis, & quæ circumferuntur, Ritualibus consultis, eoque in primis, quod vir singulari pietatis zelo & doctrina bo. me. Iulius Antonius S. R. E. Cardinalis sanctæ Seuerinæ nuncupatus, longo studio, multaque industria & labore ple-

nissimum composuerat, rebusque omnibus mature
consideratis, demum diuina aspirante clementia,
quanta oportuit breuitate, Rituale confecerunt. In
quo cum receptos & approbatos Catholicæ Eccle-
siæ ritus suo ordine digestos cospexerimus, illud sub
nomine Ritualis Romani merito edendum publico
Ecclesiæ Dei bono iudicauimus. Quapropter hor-
tamur in Domino Ven. Fratres Patriarchas, Archie-
piscopos, Episcopos, & dilectos filios eorum Vica-
rios, necnon Abbates, Parochos vniuersos, vbi que lo-
corum existentes, & alios ad quos spectat, vt in pos-
terum tamquam Ecclesiæ Romanæ filij, eiusdem Ec-
clesiæ omnium matris & magistræ auctoritate con-
stituto Rituali in sacris functionibus vtantur, & in
re tanti momenti, quæ Catholica Ecclesia, & ab ea
probatus vsus antiquitatis statuit, inuiolatè ob-
seruent. Datum Romæ apud sanctam Mariam
Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xvij. Iunij
M. DC. XIII. Pontificatus nostri anno decimo.

S. Cobellutius.

INDEX ET ORDO PRÆCIPUA-
rum rerum, quæ in hoc Rituali libro
continentur.

<p>DE iis, quæ in Sacramento tum administratione ge- neraliter seruanda sunt. fol. 1.</p> <p>De Sacramento Baptismi ritè ad- ministrando. 3</p> <p>Ordo Baptismi paruulorum 7</p> <p>De Baptismo adultorum. 12</p> <p>Ordo Baptismi adultorum. 13</p> <p>Ordo supplendi omiffa super bap- tizatum. 25</p> <p>Ritus seruandus cum Episcopus baptizat. 26</p> <p>Benedictio Fontis Baptismo extra Sabbatum sanctum Paschæ & Pentecostes, cum aqua conse- crata non habetur. 27</p> <p>De Sacramento Pœnitentiæ. 29</p> <p>De absolutione ab excommunica- tione in foro exteriori. 32</p> <p>Ritus absoluendi excommunica- tum iam mortuum. 33</p> <p>De modo absoluendi à suspensio- ne, vel ab interdicto. 34</p> <p>De sanctissimo Eucharistiæ Sacra- mento. 34</p> <p>Ordo ministrandi sacram Com- munionem. 35</p> <p>De Communione Paschali. 37</p> <p>De Communione infirmorum. 38</p> <p>De Sacramento extremæ Vnctio- nis. 41</p> <p>Ordo ministrandi Sacramen- tum extremæ Vnctionis. 42</p> <p>Septem Psalmi pœnitentiales. 46</p>	<p>Litanie. 50</p> <p>De uisitacione & cura infirmo- rum. 54.</p> <p>Modus iuuandi morientes. 62</p> <p>Ordo commendationis animæ 63</p> <p>De exequijs. 75</p> <p>Quibus non licet dari Ecclesiasti- cam sepulturam. 76</p> <p>Exequiarum Ordo. 77</p> <p>Officium defunctorum. 85</p> <p>De officio faciendo in exequijs. ab- sente corpore defuncti, & in die tertio, septimo, trigesimo, & anniuersario. 122</p> <p>De exequijs paruulum. 122</p> <p>De Sacramento Matrimonij. ibid.</p> <p>Ritus celebrandi Matrimonij Sa- cramentum. 123</p> <p>De benedictione mulieris post partum 126</p> <p>De Benedictionibus regulæ gene- rales. 127</p> <p>Ordo ad faciendam Aquam be- nedictam. 128</p> <p>Benedictio candelarum extra diem Purificationis beatæ Ma- riæ virginis. 129</p> <p>Benedictio domorum in Sabbato sancto Paschæ. 130</p> <p>Benedictio domorum alio tempo- re facienda. 130</p> <p>Benedictio loci. 131</p> <p>Benedictio domus nouæ. ibid.</p> <p>Benedictio thalami. ibid.</p> <p>Benedictio nauis. ibid.</p> <p style="text-align: right;">Benedictio</p>
---	--

Benedictio communis super fruges & vineas.	132	violatam, si nondum erat ab Episcopo consecrata.	145
Benedictio peregrinorum ad Loca sancta prodeuntium.	ibid.	Ritus benedicendi nouum cæmeterium per Sacerdotem ab Episcopo delegatum.	147
Benedictio peregrinorum post reditum.	133	Ordo reconciliandi cæmeterium violatum, siue Ecclesiæ contiguum sit, siue separatum, ubi Ecclesia non est polluta.	148
Benedictiones esculentorum præfertim in Pascha.	134	De Processionibus.	149
Benedictio agni Paschalis.	ibid.	de Processione in die festo Purificationis B Mariæ Virginis.	150
Benedictio ouorum.	ibid.	de Processione in die Palmarum.	154
Benedictio panis.	135	Ordo seruandus in Litaniarum maiorum processione, & Rogationum.	163
Benedictio nouorum fructuum.	ib.	De Processione in festo Sanctissimi Corporis Christi.	164
Benedictio ad quodcumque comestibile.	ibid.	De Processione ad petendam pluuiam.	170
Benedictio olei simplicis.	ibid.	De Processione ad postulandam serenitatem.	171
Benedictiones ab Episcopis, vel aliis facultatem habentibus faciendæ.	136	Preces ad repellendam tempestatem.	172
Benedictio sacerdotalium indumentorum in genere.	ibid.	Preces dicendæ tempore penuriæ & famis.	173
Benedictio mapparum, seu linteaminum altaris.	137	Processio tempore mortalitatis & pestis.	174
Benedictio corporalium.	ibid.	Preces dicendæ in Litanij tempore belli.	175
Benedictio tabernaculi, seu vasculi, pro sacrosancta Eucharristia conseruanda.	138	Processio in quacumque tribulatione.	177
Benedictio nouæ Crucis.	ibid.	Preces dicendæ in Processione pro gratiarum actione.	178
Benedictio Imaginum Iesu Christi D.N. Beate Mariæ, & Sanctorum.	139	De Processione in translatione sacratum Reliquiarum.	183
Ritus benedicendi, & imponendi primarium lapidem pro Ecclesia ædificanda, seruandus à Sacerdote facultatem habente ab Episcopo.	140	De exorcizandis obsessis à dæmonio.	185
Ritus benedicendi nouam Ecclesiam seu Oratorium publicum, ut ibi sanctissimum Missæ sacrificium celebrari possit.	142	Formulæ scribendi in libris habendis apud Parochos.	199
Ritus reconciliandi Ecclesiam		De	

DE IIS
 QVAE IN SACRAMEN
 TORVM ADMINISTRATIONE
 GENERALITER SERVAN
 DA SVNT.

*T*ea, quae ex antiquis Catholicae Ecclesiae institutis, & sacrorum Canonum Summorumque Pontificum decretis, de Sacramentorum ritibus ac caerimonijs hoc Libro praescribuntur, qua par est diligentia ac religione custodiantur, & vbique fideliter seruentur; illud ante omnia scire & obseruare conuenit, quod Sacrosancta Tridentina Synodus de ijs ritibus decreuit in haec verba:

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiae Catholicae ritus in solempni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit.

*C*um igitur in Ecclesia Dei nihil sanctius aut vtilius, nihilque excellentius aut magis diuinum habeatur, quam Sacramenta ad humani generis salutem à Christo Domino instituta; Parochus, vel quiuis alius Sacerdos, ad quem eorum administratio pertinet, meminisse in primis debet, se sancta tractare; atque omni ferè temporis momento ad tam sanctae administrationis officium paratum esse oportere.

Quamobrem illud perpetuò curabit, vt integrè, castè, pièq; vitam agat: nam etsi Sacramenta ab impuris coinquinari non possunt, neque à prauis ministris eorum effectus impediri; impurè tamen & indignè ea ministrantes, in æternæ mortis reatum incurrunt. Sacerdos ergo si fuerit peccati mortalis sibi conscius (quod absit) ad Sacramentorum administrationem non audeat accedere, nisi priùs corde pœniteat: sed si habeat copiam Confessarij, & temporis lociqueratio ferat, conuenit confiteri.

Quacumque diei ac noctis hora ad Sacramenta ministranda vocabitur, nullam officio suo præstando (præsertim si necessitas vrgeat) moram interponat. Ac propterea à populum sæpè, prout sese offeret occasio, præmonebit, vt cùm sacro ministerio opus fuerit, se quam primùm aduocet, nulla temporis aut cuiuscumque incommodi habita ratione.

Ipsè verò antequam ad huiusmodi administrationem accedat, paululum, si opportunitas dabitur, orationi, & sacræ rei quam acturus est meditationi vacabit, atque ordinem ministrandi & cærimonias pro temporis spatio præuidebit & perleget.

In omni Sacramentorum administratione superpelliceo sit indutus, & desuper stola eius coloris quem Sacramenti ritus exposcit, nisi in Sacramento Pœnitentiæ ministrando occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter suadeat.

Adhibebit quoque vnum saltem, si habeat, vel plures clericos, prout loci & Sacramenti ratio postulabit, decenti habitu & superpelliceo pariter indutos.

Curabit etiam, vt sacra supellex, vestes, ornamenta, lintea-

mina, & vasa ministerij integra, nitidàque sint & munda.

In Sacramentorum administratione, eorum virtutem, vsum, ac vtilitatem, & cerimoniarum significationes, vt Concilium Tridentinum præcipit, ex sanctorum Patrum & Catechismi Romani doctrina, vbi commodè fieri poterit, diligenter explicabit.

Dum Sacramentum aliquod ministrat, singula verba, quæ ad illius formam & ministerium pertinent, attentè, distinctè, & piè, atque clara voce pronuntiabit. Similiter & alias orationes & preces deuotè ac religiosè dicet; nec memorie, quæ plerumque labitur, facilè confidet; sed omnia recitabit ex libro. Reliquas prætereà cerimonias ac ritus ita decenter grauique actione peraget, vt adstantes ad cælestium rerum cogitationem erigat & attentos reddat.

Ad ministrandum procedens, rei quam tractaturus est, intentus sit, nec de ijs, quæ ad ipsam non pertinent, quidquam cum alio colloquatur; in ijsaque administratione actualem attentionem habere studeat, vel saltem virtualem, cum intentione faciendi quod in eo facit Ecclesia.

Illud porrò diligenter caueat, ne in Sacramentorum administratione aliquid quauis de causa vel occasione, directè vel indirectè, exigat aut petat; sed ea gratis ministret, & ab omni Simonie atque auaritie suspicione, nedum crimine, longissimè absit. Si quid verò nomine eleemosynæ, aut deuotionis studio, peractò iam Sacramento, sponte à fidelibus offeratur, id licitè pro consuetudine locorum accipere poterit, nisi aliter Episcopo videatur.

Fidelibus alienæ parochiæ Sacramenta non ministrabit,

nisi necessitatis causa, vel de licētia Parochi, seu Ordinarij.

Omnes autem qui Sacramenta suscipiunt, loco & tempore opportuno monebit, vt remoto inani colloquio, & habitu actūque indecenti, piē ac deuotē Sacramentis inter sint, & ea qua par est reuerentia suscipiant.

Librum hunc Ritualement (vbi opus fuerit) semper cū ministrabit, secum habebit, ritūque & cærimonias in eo præscriptas diligenter seruabit.

Ceterū illorum tantū Sacramentorum, quorū administratio ad Parochos pertinet, ritus hoc Opere præscribuntur; cuiusmodi sunt Baptismus, Pœnitentia, Eucharistia, Extrema vnctio, & Matrimonium. Reliqua verò duo Sacramēta Confirmationis & Ordinis, cū propria sint Episcoporū, ritus suos habent in Pontificali præscriptos. Et ea, que de ijs atque alijs Sacramentis scire, seruare, & docere Parochi debent, cū ex alijs libris, tum præcipuē ex Catechismo Romano sumi possunt. Siquidem hic de ijs ferē tantū agere instituti operis ratio postulat, quæ ad ipsorum quinque Sacramētorum ritus pertinent.

Postremo, quisquis Sacramenta administrare tenetur, habeat libros necessarios ad officium suum pertinentes, eosque præsertim, in quibus variarum parochialium functionum notæ ad futuram rei memoriam describuntur, vt ad finem huius Ritualis habetur.

D E

SACRAMENTO BAPTISMI
RITE ADMINISTRANDO.

Sacrum Baptisma, Christianae religionis & aeternae vitae ianuam, quod inter alia nouae Legis Sacramenta à Christo instituta primum tenet locum, cunctis ad salutem necessarium esse; ipsa Veritas testatur illis verbis: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, nõ potest introire in regnum Dei. Itaque summa ad illud opportunè riteque administrandum ac suscipiendum diligentia adhibenda est.

Cum autem ad hoc Sacramentum conferendum alia sint de iure diuino absolutè necessaria, vt materia, forma, minister; alia ad illius solemnitatem pertineant, vt ritus ac ceremonie quas ex Apostolica & antiquissima traditione acceptas & approbatas, nisi necessitatis causa, omittere non licet; de ijs aliqua praemonenda sunt, vt sacrum hoc ministerium ritè ac sanctè peragatur.

De materia Baptismi.

A*C primùm intelligat Parochus, cum huius Sacramenti materia sit aqua vera ac naturalis, nullum alium liquorem ad id adhiberi posse.*

Aqua verò sollemnis Baptismi sit eo anno benedicta in Sabbato sancto Paschatis, vel Sabbato Pentecostes, quae in Fonte mundo nitida & pura diligenter conseruetur: & haec, quando

Rituale Romanum.

noua benedicenda est, in Ecclesie, vel potius Baptisteryj sacrarium effundatur.

Si aqua benedicta tam imminuta sit, vt minus sufficere videatur, alia non benedicta admisceri potest, in minori tamen quantitate.

Si verò corrupta fuerit, aut effluxerit, aut quouis modo defecerit, Parochus in Fontem benè mundatum ac nitidum recentem aquam infundat, eamque benedicat ex formula que infra præscribitur.

Sed si aqua congelata sit, curetur vt liquefiat; sin autem ex parte congelata sit, aut nimium frigida, poterit parū aquæ naturalis non benedictæ calefacere, & admiscere aquæ baptismali in vasculo ad id parato, & ea tepe facta ad baptizandū vti, ne noceat infantulo.

De forma Baptismi.

Quoniam Baptismi forma his verbis expressa, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, omnino necessaria est; ideò eam nullo modo licet mutare, sed eadem verba vno & eodem tempore, quo fit ablutio, pronuntianda sunt.

Latinus Presbyter Latina forma semper vtatur.

Cum Baptismum iterare nullo modo liceat, si quis sub conditione, de quo infra, sit baptizandus, ea conditio explicanda est, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Hac tamen conditionaliforma non passim, aut leuiter vti licet; sed prudenter, & vbi re diligenter peruestigata, probabilis subest dubitatio, infantem non fuisse baptizatum.

Baptismus licet fieri possit aut per infusionem aque, aut per immersionem, aut per aspersionem; primus tamen vel secundus modus, qui magis sunt in usu, pro Ecclesiarum consuetudine retineantur; ita ut trina ablutione caput baptizandi perfundatur, vel immergatur in modum Crucis vno & eodem tempore quo verba proferuntur, & idem sit aquam adhibens, & verba pronuntians.

Vbi verò Baptismus fit per infusionem aque, cauendū est, ne aqua ex infantis capite in Fontem, sed vel in Sacrariū Baptisteryj prope ipsum Fontem extructum defluat, aut in aliquo vase, ad hunc usum parato, recepta, in ipsius Baptisteryj vel in Ecclesie Sacrarium effundatur.

De ministro Baptismi.

LEgitimus quidem Baptismi minister est Parochus, vel alius Sacerdos à Parocho vel ab Ordinario loci delegatus. sed quoties infans aut adultus versatur in vite periculo, potest sine solemnitate à quocumque baptizari in qualibet lingua, siue clerico siue laico etiam excommunicato, siue fidei siue infidei, siue catholico siue hæretico, siue viro siue femina, seruata tamen forma & intentione Ecclesie.

Sed si adsit Sacerdos, Diacono præferatur, Diaconus Subdiacono, clericus laico, & vir femine; nisi pudoris gratia deceat feminam potius quàm virū baptizare infantem nõ omnino editum, vel nisi melius femina sciret formam & modū baptizandi. Quapropter curare debet Parochus, ut fideles, præsertim obstetrices, rectum baptizandi ritum probè teneant & seruent.

Pater aut mater propriã prolem baptizare nõ debet, præ-

terquam in mortis articulo, quando alius non reperitur qui baptizet, neque tunc ullam contrahunt cognationem, quæ matrimonij vsum impediat.

De baptizandis paruulis.

Opportunè Parochus hortetur eos, ad quos ea cura pertinet vt natos infantes siue baptizandos, siue baptizatos, quam primum fieri poterit, & qua decet Christiana modestia sine pompæ vanitate deferant ad Ecclesiam, ne illis Sacramentum tantopere necessarium nimium differatur cum periculo salutis, & vt ijs, qui ex necessitate priuatiuim baptizati sunt, consuetæ cærimonie ritusque suppleantur, omis-
sa forma & ablutione.

Nemo in vtero matris clausus baptizari debet. Sed si infans caput emisit, & periculum mortis immineat, baptizetur in capite; nec postea si viuus euaserit, erit iterum baptizandus. At si aliud membrum emisit, quod vitalem indicet motum, in illo, si periculum impendeat, baptizetur; & tunc si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus, eo modo quo supra dictum est: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Si verò ita baptizatus deinde mortuus prodierit ex vtero, debet in loco sacro sepeliri.

Si mater prægnans mortua fuerit fœtus quamprimū cautè extrahatur, ac si viuus fuerit, baptizetur; si fuerit mortuus, & baptizari non potuerit, in loco sacro sepeliri non debet.

Infantes expositi, & inuēti, si re diligenter inuestigata de eorum Baptismo non constat, sub conditione baptizentur.

In monstris verò baptizandis, si casus eueniat, magna cautio adhibenda est: de quo, si opus fuerit, Ordinarius loci, vel

alij periti consulantur, nisi mortis periculum immineat.

Monstrum quod humanam speciem non præferat, baptizari non debet: de quo si dubium fuerit, baptizetur sub hac conditione: Si tu es homo, ego te baptizo, &c.

Illud verò, de quo dubium est, vna ne aut plures sint persone, non baptizetur, donec id discernatur. Discerni autem potest, si habeat vnum vel plura capita, vnum vel plura pectora: tunc enim totidem erunt corda, & anime, hominesque distincti, & eo casu singuli seorsum sunt baptizandi, unicuique dicendo: Ego te baptizo, &c. Si verò periculum mortis immineat, tempusque non suppetat, vt singuli separatim baptizentur, poterit minister singulorum capitibus aquam infundens omnes simul baptizare, dicendo: Ego vos baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Quam tamen formam in ijs solum, & in alijs similibus mortis periculis ad plures simul baptizandos, & vbi tempus non patitur vt singuli separatim baptizentur; aliàs nūquā licet adhibere.

Quando verò non est certum in monstro esse duas personas, vt quia duo capita & duo pectora non habet benè distincta; tunc debet primum vnus absolutè baptizari, & postea alter sub conditione, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

De Patrinis.

Prochus antequam ad baptizandum accedat, ab ijs, ad quos spectat, exquirat diligenter, quem, vel quos Susceptores seu Patrinos elegerint, qui infantem de sacro Fonte suscipiant, ne plures quàm liceat, aut indignos vel ineptos admittat.

Rituale Romanum.

Patrinus vnus tantum, siue vir siue mulier, vel ad summum vnus & vna adhibeantur ex decreto Concilij Tridentini: sed simul non admittantur duo viri, aut duæ mulieres, neq; ipsius baptizandi pater aut mater.

Hos autem Patrinos saltem in ætate pubertatis, ac Sacramento Confirmationis consignatos esse maximè conuenit.

Sciant præterea Parochi, ad hoc munus non esse admittendos infideles, aut hæreticos, non publicè excommunicatos aut interdictos, non publicè criminosos aut infames, nec præterea qui sana mente non sunt, nec qui ignorant rudimenta fidei: hæc enim Patrini spirituales filios suos, quos de Baptismi Fonte susceperint, vbi opus fuerit, opportunè docere tenentur.

Præterea ad hoc etiam admitti non debent Monachi vel Sanctimonialiales, neque alij cuiusuis Ordinis Regulares à sæculo segregati.

De tempore & loco administrandi Baptisimum.

Quamuis Baptisimus quouis tempore, etiam interdicti & cessationis à diuinis, præsertim si vrgeat necessitas, conferri possit; tamen duo potissimum ex antiquissimo Ecclesiæ ritu sacri sunt dies, in quibus solemni cærimonia hoc Sacramentum administrari maximè conuenit: nempe Sabbatum sanctum Paschæ, & Sabbatum Pentecostes, quibus diebus Baptismalis Fontis aqua ritè consecratur: Quæ ritum, quantum fieri commodè potest, in adultis baptizandis, nisi vitæ periculum immineat, retineri decet, aut certè non omnino prætermitti, præcipuè in Metropolitanis aut Cathedralibus Ecclesijs.

Ac licet urgente necessitate, vbique baptizare nihil impedi-

diat,

diat, tamen proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia, in qua sit Fons Baptismalis, vel certè Baptistarium prope Ecclesiam.

Itaque, necessitate excepta, in privatis locis nemo baptizari debet; nisi fortè sint Regum aut magnorum Principum filij, id ipsis ita deprecantibus; dummodò id fiat in eorum Capellis, seu Oratorijs, & in aqua Baptismali de more benedicta.

Baptisterium sit decenti loco, & forma, materiaque solida, & que aquam benè contineat, decenter ornatum, & cancellis circumseptum, sera & clauè munitum, atque ita obseratum, vt puluis vel alie sordes intrò non penetrent: in eoque, vbi commodè fieri potest, depingatur imago sancti Ioannis Christum baptizantis.

De sacris Oleis, & alijs requisitis.

Sacrum Chrisma, & sanctum Oleum, quod & Catechumenorum dicitur, quorum vsus est in Baptismo, eodem anno sint ab Episcopo de more benedicta Feria quinta in Cœna Domini.

Curet Parochus, vt ea suo tempore quam primum habeat, & tunc vetera in Ecclesia comburat.

Veteribus Oleis, nisi necessitas cogat, vltra annum non vtatur; ac si deficere videantur, & Chrisma, aut Oleum benedictum haberi non possit, aliud oleum de oliuis non benedictum adijciatur, sed in minori quantitate.

Chrisma & Oleum sacrum sint in suis vasculis argenteis, aut saltem stanneis benè obturatis: quæ vascula sint inter se distincta, & propriam vnumquodque inscriptionem habeat

maiusculis litteris incisam, ne quis error committatur.

Ad usum verò quotidianum minora habeantur vascula ex argento, si fieri potest, aut stanno; siue separata, siue etiam coniuncta; aptè tamen distincta & benè cooperta, & cum suis inscriptionibus vt suprà, ne Parochus aberret, & vnum pro altero sumat, quod cauere debet diligenter.

In ea igitur ex maioribus vasculis Chrismatis & Olei, quod sufficiat, infundatur, atque vt effusionis periculum caueatur, commodum erit in his vasculis bombacium seu quid simile habere, Oleo sacro & Chrismate separatim perfusum, in qua pollex, cum opus est, ad inungendum immittatur.

Hæc vascula ita parata, in loco proprio, honesto, ac mūdo, sub clauæ ac tuta custodia decèter asseruētur, ne ab aliquo nisi à Sacerdote temerè tãgãtur, aut eis sacrilegè quispiã abuti possit.

Parochus quantum fieri potest, curet, ne per laicos, sed per se vel per alium Sacerdotem, vel saltem per alium Ecclesiæ ministrum hæc Olea deferantur: caueat item ne de ijs quidquã vlli vniquam tribuat, cuiusuis rei prætextu.

Sal, quod in os baptizandi immittendum est, sit benedictũ sua peculiari benedictione, quæ infrà præscribitur; neque vtatur sale exorcizato ad benedicendum aquam; sitque prius benè confractum & attritum, siccum ac mundum. Sal ita benedictum nemini tradatur, neque etiam ijs, qui benedicendum attulerint, reddatur; sed ad alios baptizandos seruetur, aut in Sacrarium abijciatur.

Cum igitur Baptismi Sacramentum iam administrandum est, hæc in promptu esse debent.

Vascula sacri Olei Catechumenorum, & Chrismatis.

Vasculū cū sale benedicendo, vel iam, vt dictū est, benedicto.
 Vasculum, seu cochleare ex argento, vel alio metallo niti-
 dum, ad aquā Baptismi fundendam supra caput bap-
 tizandi, quod nulli prætereā alij vsui deseruiat.

Peluis, seu bacile ad excipiendam aquā ex capite defluen-
 tem, nisi statim in Sacrarium defluat.

Gossipium, alio nomine bombacium, seu quid simile, ad
 abstergenda loca sacris Oleis inuncta.

Stole due, vbi commodè haberi possunt, vna violacea, &
 altera alba, vt infrà notatur, mutanda; sin minus, vna
 saltem adhibeatur.

Medulla panis, qua inuncti Sacerdotis digiti, cum manus
 lauat, abstergantur, & vas pro manuum lotionem post
 Baptismum, quod huic tantum vsui deseruire decet.

Alba vestis in modum pallioli, seu linteolum candidum
 infantis capiti imponendum.

Cereus, seu candela cerea baptizato ardens tradenda.

Hic denique Ritualis liber sit paratus, & item liber Bap-
 tismalis, in quo baptizati describuntur.

Omnibus igitur opportunè preparatis, Sacerdos ad tanti
 Sacramenti administrationem, lotis manibus, superpelliceo &
 stola violacea indutus accedat, clericum vnum, seu plures si
 potest, secum adhibeat, superpelliceo pariter indutos, qui sibi
 ministrent.

Ita paratus accedat ad limen Ecclesie, vbi foris exspec-
 tant qui infantem detulerunt.

Interroget (nisi de his benè sibi constet) an sit sue Páro-
 chie, masculus an femina, an sit domi baptizatus, & à quo, &

quàm ritè, & qui sint Compatres qui infantem teneant, pro eoque respondeant; quos piè ac decenter assistere, ac, prout opus fuerit, pro baptizando ad interrogationes respondere admoneat.

Et quoniam ijs qui baptizantur, tamquam Dei filijs in Christo regenerandis, & in eius militiam adscribendis, nomen imponitur, curet, ne obscœna, fabulosa, aut ridicula, vel inaniũ deorum, vel impiorum Ethnicorum hominum nomina imponantur; sed potiũs, quatenus fieri potest, Sanctorum; quorum exemplis fideles ad piè viuendum excitentur, & patrocinijs protegantur.

His igitur expeditis, & accepto nomine baptizandi, positi, si infans fuerit, super brachium dextrum illius qui eum defert, Parochus ad Baptismum procedat, in hunc modum nominatim interrogans.

ORDO BAPTISMI PARVVLORVM.

Quid petis ab Ecclesia Dei? **Patrinus** respondet: Fidem. **Sacerdos.** Fides quid tibi præstat? **Patrinus respondet:** Vitam æternam. **Sacerdos.** Si igitur vis ad vitam ingredi, serua mandata: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximũ tuum sicut te ipsum. **Deinde ter exsufflet leniter in**
faciem

faciem infantis, & dicat semel: Exi ab eo, vel ab ea, immunde spiritus, & da locum Spiritui sancto paraclyto. *Postea pollice faciat signum Crucis in fronte & in pectore infantis, dicens: Accipe signū Crucis tam in fronte ✠ quā in corde ✠* sume fidem cælestium præceptorum, & talis esto moribus, vt templum Dei iam esse possis.

Oremus.

P Reces nostras, quæsumus Domine, clementer exaudi: & hunc electum tuum **N.** Crucis Dominicæ impressione signatum perpetua virtute custodi, vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta seruans, per custodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriā peruenire mereatur. Per Christū Dominum nostrum. *℞.* Amen.

Deinde imponat manum super caput infantis, ac dicat:

Oremus.

O Mnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum **N.** quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es: omnem cæcitatem cordis ab eo expelle: dirumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum foetoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem. Per eundem Christum Dominum nostrum. *℞.* Amen.

Rituale Romanum.

Deinde Sacerdos benedicat salem, qui semel benedictus aliàs ad eundem vsum deservire potest.

Benedictio salis.

Exorcizo te creatura salis, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in charitate Domini nostri Iesu Christi ✠ & in virtute Spiritus sancti ✠ Exorcizo te per Deum viuum ✠ per Deum verum ✠, per Deum sanctum ✠ per Deum ✠ qui te ad tutelam humani generis procreavit, & populo venienti ad credulitatem per seruos suos consecrari præcepit, vt in nomine sanctæ Trinitatis efficiaris salutare Sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noster, vt hanc creaturam salis sanctificando sanctifices ✠ & benedicendo benedicas ✠, vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in visceribus eorum, in nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

Deinde immittat modicum salis benedicti in os infantis, dicens: **N.** Accipe salem sapientiæ: propitiatio sit tibi in vitam æternam. *R.* Amen. **Sacerdos.** Pax tecum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Deus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum tuum **N.** respicere digneris propitiuus, & hoc primū pabulū salis gustantē, non diutiùs

esuri-

esurire permittas, quò minus cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo semper nomini seruiens. Perduc eum Domine, quaesumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Exorcizo te immunde spiritus in nomine Patris **✠** & Filij **✠** & Spiritus sancti **✠**, vt exeas, & recedas ab hoc famulo Dei **N.** Ipse enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus super mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Ergo maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, & Spiritui sancto, & recede ab hoc famulo Dei **N.** quia istum sibi Deus & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, & benedictionem, Fontemque Baptismatis vocare dignatus est.

Hic pollice in fronte signat infantem. dicens:

Et hoc signum sanctæ Crucis **✠** quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Mox imponit manum super caput infantis, & dicit:

O remus.

A Eternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens,

æterne Deus, auctor luminis & veritatis, super hunc famulum tuum **N.** vt digneris illum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica: da ei scientiam veram, vt dignus gratia Baptismi tui effectus, teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctã. Per Christum Dñm nostrum. **R.** Amen.

Postea Sacerdos imponit extremam partem stolæ super infantem, & introducit eum in Ecclesiã, dicēs:

N. Ingredere in templum Dei, vt habeas partem cum Christo in vitam æternam. **R.** Amen.

Cum fuerint Ecclesiam ingressi, Sacerdos procedens ad Fontem cum Susceptoribus coniunctim clara voce dicit:

Credo in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ. Et in Iesum Christum, filium eius vnicum, Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos; tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum. Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam, Amen.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomē tuum: adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum

quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: sed libera nos à malo, Amen.

Ac deinde, antequam accedat ad Baptisterium, dicat.

EXORCISMVS.

EXorcizo te omnis spiritus immunde, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in nomine Iesu Christi filij eius, Domini & Iudicis nostri ✠, & in virtute Spiritu sancti ✠, vt discedas ab hoc plasmate Dei. **N.** quod Dominus noster ad templum sanctum suum vocare dignatus est, vt fiat templum Dei viui, & Spiritus sanctus habitet in eo. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

Posteà Sacerdos digito accipiat de salina oris sui, & tangat aures & nares infantis: tangendo verò aurem dexteram, & sinistram, dicat:

Ephphetha, quod est Adaperire: deinde tangat nares, dicens: In odorem suauitatis. Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei.

Posteà interrogat baptizandum nominatim, dicens:

N. Abrenuntias satanæ?

Respondet Patrinus: Abrenuntio.

Et omnibus operibus eius? *R.* Abrenuntio.

Et omnibus pompis eius? *R.* Abrenuntio.

Deinde Sacerdos inungit pollicem in Oleo Cate-

Rituale Romanum.

chumenorum, & infantem vngit in pectore, & inter scapulas, in modum Crucis, dicens:

Egote linio ✠ Oleo salutis in Christo Iesu Domino nostro, vthabeas vitam æternam. *R.* Amen.

Subinde pollicem & inuncta loca abstergit bombacio vel re simili, & interrogat expresso nomine baptizandum, Patrino respondente.

N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? *R.* Credo.

Ctedis in Iesum Christum Filium eius vnicum, Dominum nostrum, natum, & passum? *R.* Credo.

Credis in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem; vitam æternam? *R.* Credo.

Subinde expresso nomine baptizandi, Sacerdos dicit: *N.* Vis baptizari? Respondet Patrinus: Volo.

Tunc Patrino, vel Matrino, vel utroque (si ambo admittantur) infantem tenente, Sacerdos vasculo seu vrceolo accipit aquam Baptismalẽ, & de ea ter fundit super caput infantis in modum Crucis, & simul verba proferens, semel tantum distinctè & attentè dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primò, & Filij ✠, fundat secundò, & Spiritus ✠, sancti, fundat tertio.

Vbi autem est consuetudo baptizandi per immersionem, Sacerdos accipit infantem & aduertens ne

lædatur, cautè immergit, & trina merfione baptizat, & femel tantùm dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti.

Mox Patrinus, vel Matrina, vel vterque simul infantem de sacro Fonte leuant, suscipientes illum de manu Sacerdotis.

Si verò dubitatur, an infans fuerit baptizatus, v-tatur hac forma. **N.** Si nõ es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ✠ sancti. Deinde intingit pollicem in sacro Chrismate, & vngit infantem in summitate capitis in modũ Crucis, dicens:

DEus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, qui te regenerauit ex aqua & Spiritu sancto, quiq̃ue dedit tibi remissionem omnium peccatorum (*hic inungit*) ipse te liniat Chrismate salutis ✠ in eodem Christo Iesu Domino nostro in vitam æternam. *R.* Amen.

Sacerdos. Pax tibi. *R.* Et cum spiritu tuo.

Tum bombacio, aut re simili abstergit pollicem suum, & locum inunctum, & imponit capiti eius linteo u n candidum loco vestis albæ, dicens:

Accipe vestem candidam, quam immaculatam perferas ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, vt habeas vitam æternam. *R.* Amen.

Postea dat ei, vel Patrino, candelam accensam, dicēs:
Accipe lampadem ardentem, & irreprehensibilis

Rituale Romanum.

custodi Baptismum tuum : serua Dei mandata , vt cum Dominus venerit ad nuptias , possis occurrere ei vna cum omnibus Sanctis in aula cælesti, habeasque vitam æternam , & viuas in sæcula seculorum.

R. Amen.

Postremò dicit: N. Vade in pace, & Dominus sit tecum. *R.* Amen.

Si verò fuerint plures baptizandi , siue masculi siue feminæ , in Catechismo masculi statuuntur ad dexteram , feminæ verò ad sinistram; & omnia pariter dicantur vt suprà in proprio genere , & numero plurali. Verùm prima nominis interrogatio , exsufflatio, Crucis impressio, seu signatio, tactus aurium & narium cum salua, abrenuntiationis interrogatio, vnctio Olei Catechumenorum, interrogatio de Fide seu Symbolo, & ipse Baptismus, inunctio Chrismatidis, candidæ vestis impositio, atque accensæ candelæ traditio singulariter singulis , & primùm masculis, deinde feminis fieri debent.

Si infans, vel adultus ægrotus adeò grauiter laboret, vt periculum immineat ne pereat, antequam Baptismus perficiatur, Sacerdos omnis, quæ Baptismum præcedunt, eum baptizet, ter, vel etiam semel infundens aquam super caput eius in modum Crucis, dicens: **Ego te baptizo in nomine Patris** **&c. II.**

Si non habeatur aqua Baptismalis , & periculum impendeat, Sacerdos vtatur aqua simplici.

Deinde si habeat Chrisma , liniat eum in vertice.

dicens:

dicens: Deus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, &c. vt *suprà.* 11.

Posteà dat ei linteolum candidum, dicens: Accipe vestem, &c.

Ac demum det ei ceream candelam accensam, dicens: Accipe lampadem, vt *suprà.* Si *superuixerit, suppleantur alij ritus omissi.*

Admonendi sunt Susceptores de spirituali cognatione, quã contraxerunt cum baptizato, baptizatique patre & matre; quæ cognatio impedit matrimonium, ac dirimit.

Curet Parochus parentes infantis admoneri, ne in lecto secum ipsi, vel nutrices paruulum habeant, propter oppressio- nis periculum: sed eum diligenter custodiant, & opportunè ad Christianam disciplinam instituant.

Commonendi sunt etiam parentes, & alij si opus fuerit, ne filios Hebræis, alijsve infidelibus, vel hereticis mulieribus vlllo modo lactandos aut nutriendos tradant.

Antequam infans ex Ecclesia asportetur, aut Susceptores discedant, eorum nomina, & alia de administrato Baptismo ad præscriptam formam in Baptismali libro Parochus accuratè describat.

DE

DE BAPTISMO ADULTORVM.

SI quis adultus sit baptizandus, debet prius secundum Apostolicam regulam in Christiana fide ac sanctis moribus diligenter institui, & per aliquot dies in operibus pietatis exerceri, eiusque voluntas & propositum sæpius explorari, & non nisi sciens & volens, probeque instructus baptizari.

At verò si quis, dum instruitur, in mortis periculum incidat, baptizarique voluerit, habita ratione periculi vel necessitatis baptizetur.

Adultorum Baptismus, ubi commodè fieri potest, ad Episcopum deferatur, ut si illi placuerit, ab eo solemnitus conferatur; alioquin Parochus ipse baptizet, stata cerimonia.

Decet autem huiusmodi Baptismum ex Apostolico instituto, in Sabbato sancto Paschatis, vel Pentecostes, solemniter celebrari.

Quare si circa hæc tempora Catechumeni sint baptizandi, in ipsos dies, si nihil impediatur, Baptismum differri conuenit.

Verùm si circa, seu post tempus Pentecostes aliqui conuersi fuerint, qui ægrè ferant suum Baptisma in longum tempus differri, & ad illud festinent, instructique ac ritè parati esse noscantur, citius baptizari possunt.

Catechumenus instructus baptizetur in Ecclesia, seu in Baptisterio. Patrinus ei assistat, & ipse Catechumenus ad

Sacerdotis interrogationes respondeat; nisi mutus fuerit, aut omnino surdus, vel ignotæ linguæ: quo casu vel per Patrimum, si illam intelligat, aut alium interpretem, vel nutu consensum explicet suum.

Pro huius autem veneratione Sacramenti, tam Sacerdotem qui adultos baptizabit, quàm ipsos adultos qui sani sunt, conuenit esse ieiunos.

Quare non post epulas, aut prandia, sed ante meridiem (nisi ex rationabili causa aliter faciendum esset) eorum Baptisma celebretur.

Admonendus est Catechumenus, ut peccatorum suorum poeniteat.

Amentes & furiosi non baptizentur, nisi tales à natiuitate fuerint: tunc enim de ijs idem iudicium faciendum est, quod de infantibus: atque in fide Ecclesiæ baptizari possunt.

Sed si dilucida habeant interualla, dum mentis compotes sunt, baptizentur, si velint. Si verò antequam insanire, suscipiendi Baptismi desiderium ostenderint, ac vitæ periculum immineat, etiamsi non sint compotes mentis, baptizentur.

Idemque dicendum est de eo, qui lethargo aut phrenesi laborat; ut tantum vigilans & intelligens baptizetur; nisi periculum mortis impendeat, si in eo prius apparuerit Baptismi desiderium.

Sacerdos diligenter curet, ut certior fiat de statu & conditione eorum, qui baptizari petunt, præsertim exterorum. De quibus facta diligenti inquisitione, num aliàs ac ritè sint baptizati, caueat, ne quis iam baptizatus imperitia, vel errore, aut ad quæstum, vel ob aliam causam, fraude dolò ve iterum baptizari velit.

Rituale Romanum.

Omnes autem, de quibus re diligenter inuestigata, probabilis dubitatio est, an baptizati fuerint, si nihil aliud impediatur, sub conditione baptizentur.

Hæretici verò ad Catholicam Ecclesiam venientes, in quorum Baptismo debita forma aut materia seruata non est, ritè baptizandi sunt: sed priùs errorum suorù prauitatè agnoscat, & detestentur, & in fide Catholica diligenter instruantur: vbi verò debita forma & materia seruata est, omiſſa tantum supplèatur, nisi rationabili de causa aliter Episcopo videatur.

Ceterum legantur & seruentur ea, que suprà de Baptismo in communi præscripta sunt. fol. 3.

ORDO BAPTISMI ADULTORVM.

IN primis Sacerdos paratis his, quæ suprà de obseruandis in administratione Sacramenti Baptismi paruulorum dicuntur, indutus superpelliceo & stola, vel etiam pluuiali violacei coloris, cū suis Clericis accedit ad gradus altaris, & genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit, vt tantum Sacramentum dignè valeat ministrare; & ad implorandum diuinum auxilium, surgens se signat, & si tēporis ratio ferat, dicit: **Deus in adiutorium meum intende. R.** Domine ad adiuuandum me festina. **G**loria Patri. **S**icut erat.

Posteà

Postea incipiat, prosequentibus Clericis, Antiph.
Effundam super vos aquam mundam, & mundabi-
mini ab omnibus inquinamentis vestris, dicit Dñs.

Psalmus 8.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est
nomen tuum in vniuersa terra!

Quoniam eleuata est magnificètia tua super
cælos.

Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem
propter inimicos tuos: vt destruas inimicum & vl-
torem.

Quoniam videbo cælos tuos, opera digitorum tuo-
rum: lunam & stellas, quæ tu fundasti.

Quid est homo, quòd memor es eius? aut filius ho-
minis, quoniam visitas eum?

Minuisti eum paulo minùs ab Angelis: gloria & ho-
nore coronasti eum, & constituisti eum super opera
manuum tuarum.

Omnia subiecisti sub pedibus eius: oues & boues
vniuersas, insuper & pecora campi.

Volucres cæli, & pisces maris: qui perambulant se-
mitas maris.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est no-
men tuum in vniuersa terra!

Gloria Patri. Sicut erat.

Psalmus 28.

Afferte Domino filij Dei: afferte Domino fi-
lios arietum.

Afferte Dño gloriam & honoré, afferte Do-

mino gloriam nomini eius : adorate Dominum in atrio sancto eius.

Vox Domini super aquas, Deus maiestatis intonuit: Dominus super aquas multas.

Vox Domini in virtute : vox Dñi in magnificentia.

Vox Domini confringentis cedros : & confringet Dominus cedros Libani.

Et comminuet eas tamquam vitulum Libani : & dilectus quemadmodum filius vnicornium.

Vox Domini intercidentis flammam ignis: vox Domini concutientis desertum, & commouebit Dominus desertum Cades.

Vox Domini præparantis ceruos, & reuelabit condensa: & in templo eius omnes dicent gloriam.

Dominus diluuium inhabitare facit: & sedebit Dominus rex in æternum.

Dominus virtutem populo suo dabit: Dominus benedicet populo suo in pace.

Gloria Patri. **S**icut erat.

Psalmus 41.

Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum : ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum: quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, Vbi est Deus tuus?

Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam:

quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei.

In voce exultationis, & confessionis: sonus epulantis.

Quare tristis es anima mea: & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

Ad me ipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonijm à monte modico.

Abyssus abyssum inuocat: in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelsa tua, & fluctus tui: super me transferunt.

In die mandauit Dominus misericordiam suam: & nocte canticum eius.

Apod me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, Susceptor meus es.

Quare oblitus es mei? & quare contristatus incedo, dum affligit me inimicus?

Dum confringuntur ossa mea: exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.

Dum dicunt mihi per singulos dies, Vbi est Deus tuus? quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

Gloria Patri. Sicut erat.

Et repetitur Antiph. Effundam super vos aquam mundam. **Qua repetita, dicitur:** Kyrie eleison. **C**hriste eleison. **K**yrie eleison. **P**ater noster. **ψ.** Et ne nos

Rituale Romanum.

inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo.
V. Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor
meus ad te veniat. *V.* Dominus vobiscum. *R.* Et
cum spiritu tuo. *O*remus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti fa-
mulis tuis in confessione veræ fidei, æternæ
Trinitatis gloriam agnoscere, & in potentia
maiestatis adorare vnitatem: quæsumus, vt eiusdem
fidei firmitate, ab omnibus semper muniamur ad-
uersis.

Oratio

Adesto supplicationibus nostris, omnipotens
Deus: & quod humilitatis nostræ gerendū est
ministerio, tuæ virtutis impleatur effectu.

Oratio.

DA quæsumus Dñe Electo nostro, vt sanctis
edoctus mysterijs, & renouetur fonte Baptis-
matis, & inter Ecclesiæ tuæ membra numere-
tur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

*Si plures fuerint baptizandi, hæc tertia Oratio di-
catur in numero plurali.*

*Deinde Sacerdos procedit ad fores Ecclesiæ, & stat
in limine, catechizandus verò extra limen. Et si sunt
plures, mares & feminae, illi ad dexteram Sacerdotis,
hæc verò ad sinistra statuatur, & Sacerdos interrogat:*

Quo nomine vocaris? Catechumenus respòdet:

N. Sacerdos. N. Quid petis ab Ecclesia Dei? R. Fidē.

Sacerdos. Fides quid tibi prestat? R. Vitã æternam.

Sacerdos. Si vis habere vitam æternam, serua man-

data. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum tuum sicut te ipsum. In his duobus mandatis tota lex pendet, & Prophetæ. Fides autem est, vt vnum Deum in Trinitate, & Trinitatem in vnitatem venereris, neque confundendo personas, neque substantiam separando. Alia est enim persona Patris, alia Filij, alia Spiritus sancti; sed horum triū vna est substantia, & non nisi vna Diuinitas.

Et rursus interrogat: N. Abrenuntias Satanæ?

Resp. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus operibus eius?

Resp. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus pompis eius?

Resp. Abrenuntio.

Deinde Sacerdos interrogat de Symbolo fidei dicēs:

Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? **R.** Credo.

Interrog. Credis & in Iesum Christū Filium eius vnicū, Dñm nostrum, natum, & passum? **R.** Credo.

Interrog. Credis & in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, & vitam æternam? **R.** Credo.

Tūc Sacerdos exsufflat ter in faciē eius, semel dicens:

Exi ab eo spiritus immunde, & da locum Spiritui sancto paraclito.

Hic in modum Crucis halet in faciem ipsius, & dicat:

Rituale Romanum.

N. Accipe Spiritum bonum per istam insufflationem, & Dei benedictionem ✠. Pax tibi. *℞.* Et cum spiritu tuo.

Deinde facit Crucem cum pollice in eius fronte, & in pectore, dicens:

N. Accipe signum Crucis tam in fronte ✠ quam in corde ✠: sume fidem cælestium præceptorum. Talis esto moribus, vt templum Dei iam esse possis: ingressusq; Ecclesiam Dei, euasisse te laqueos mortis lætus agnosce, [horresce idola, respue simulacra] cole Deum Patrem omnipotentem, & Iesum Christum Filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *℞.* Amen.

Hic aduertendum est, quòd dicta verba, [horresce idola, respue simulacra] dicantur Catechumeno, qui venit de gentilitatis errore, seu de Ethnicis, & Idolatris. Catechumeno verò Iudæo, siue ex Hebræis venienti, loco horum verborum, dicatur, [horresce Iudaicam perfidiam, respue Hebraicam superstitionem.] Saraceno autem, vel Turcæ, aut Persæ, siue alij ex Mahumetanis ad fidem venienti Catechumeno, loco eorundem verborum dicatur: [horresce Mahumeticam perfidiam, respue prauam sectam infidelitatis.]

At hæretico ad Catholicam Ecclesiam venienti, qui, si in eius Baptismo debita forma seruata nõ est, baptizari debet, dicatur: [horresce hæreticam pra-

uitatem, respue nefarias sectas impiorum. **I** Vel exprimat^r proprio nomine secta, de qua Catechumenus venit.

Si plures sunt Electi, omnia supradicta dicuntur sigillatim super singulis. **O** remus. **O**ratio.

TE deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, vt huic famulo tuo **N.** qui in huius sæculi nocte vagatur incertus ac dubius, viam veritatis & agnitionis tuæ iubeas demonstrari. quatenus referatis oculis cordis sui, te vnum Deum Patrem in Filio, & Filium in Patre cum Spiritu sancto recognoscat, atque huius confessionis fructum & hic, & in futuro sæculo percipere mereatur. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Si plures sint Electi, præcedens Oratio dicatur in numero plurali. (Sequentes autem Signationes fiant cum suis verbis sigillatim super singulos.)

Deinde signet Electum signo Crucis cum pollice in fronte, dicens: Signo tibi frontem **✝**, vt suscipias Crucem Domini.

In auribus: Signo tibi aures **✝**, vt audias diuina præcepta.

In oculis: Signo tibi oculos **✝** vt videas claritatem Dei.

In naribus: Signo tibi nares **✝**, vt odorem suauitatis Christi sentias.

In ore: Signo tibi os **✝**, vt loquaris verba vitæ.

In pectore: Signo tibi pectus **✝** vt credas in Deum.

Rituale Romanum.

In scapulis: Signo tibi scapulas ✠, vt iuscipias iugum seruitutis eius.

In toto corpore, illud non tangens manu, producit signum Crucis, & dicit: Signo te totum in nomine Patris ✠, & Filij ✠ & Spiritus ✠ sancti, vt habeas vitam æternam, & viuas in sæcula sæculorum. *R.* Amen.

O remus.

Oratio.

P Reces nostras, quæsumus Domine, clementer exaudi, & hunc Electum tuum **N.** Crucis Dominicæ, cuius impressione eum signamus, virtute custodi: vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta seruans, per custodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

O remus.

Oratio.

D Eus, qui humani generis ita es conditor, vt sis etiam reformator, propitiare populis adoptiuis, & nouo testamento sobolem nouæ prolis adscribe: vt filij promissionis quod non potuerunt assequi per naturam, gaudeant se recipisse per gratiam. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Tunc imponit manum super caput Electi, & dicit: *O* remus.

O Mnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri IESV Christi, respicere digneris super hunc famulū tuum **N.** quem ad rudimenta

fidei vocare dignatus es ; omnem cæcitatē cordis ab eo expelle, disrumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus : aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum, lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, percepta medicina. Per eundem Christum Dominum nostrum, *R Amen.*

Si plures sint, hæc, & præcedens Oratio, Preces nostras. dicantur in numero plurali.

Deinde Sacerdos benedicit sal.

Benedictio salis dandi Catechumeno.

Exorcizo te creatura salis, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠ & in charitate Domini nostri Iesu Christi ✠ & in virtute Spiritus sancti ✠. Exorcizo te per Deum viuum ✠ per Deum verū ✠ per Deum sanctum ✠ per Deum ✠ qui te ad tutelam humani generis procreauit, & populo venienti ad credulitatem per seruos suos consecrari præcepit, vt in nomine sanctæ Trinitatis efficiaris salutare Sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noster, vt hanc creaturam salis sanctificando sanctifices ✠ & benedicendo benedicas ✠ vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in visceribus eorum, in nomine eiusdem Domini nostri Iesu

Rituale Romanum.

Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

Tunc pollice & indice accipit de ipso sale, & immittit in os Catechumeni, dicens: *N.* Accipe sal sapientiæ; propitiatio tibi sit in vitam æternam. *R.* Amen. *Sacerdos* Pax tibi. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

DEus patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulū tuū *N.* respicere digneris propitius, & hoc primū pabulum salis gustantem, non diutiùs esui ire permittas, quò minùs cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo semper nomini seruiens. Perduc eum Domine, quæsumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Si plures sint, dicatur singulis: *N.* Accipe sal, &c. & præcedens Oratio, *D*eus patrum nostrorum. in numero plurali.

Quòd si Catechumenus fuerit Gētilis, seu ex Idololatriis venerit ad Fidem, benedicto sale, priusquam eius medicinam gustet, Sacerdos addat sequentem Orationem, dicens:

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotēs, æterne Deus, qui es, qui eras, & qui permanes vsque in finem, cuius origo nescitur, nec finis compre-

hendi

hendi potest: te supplices inuocamus super hunc famulum tuum **N.** quem liberaſti de errore gentiliū, & conuerſatione turpiſſima: dignare exaudire eum, qui tibi ceruices ſuas humiliat ad lauacri fontem, vt renatus ex aqua & Spiritu ſancto, expoliatus veterem hominem, induat nouū, qui ſecundū te creatus eſt; accipiat veſtem incorruptam & immaculatam, tibiſque Deo noſtro ſeruire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. **R.** Amen.

Si plures ſint, præcedens Oratio dicatur in numero plurali. Deinde Sacerdos dicat ſuper masculinum tantū: Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noſter. Et Electus genu flexo orat, & dicit: Pater noſter. Et cūm orauerit, & dixerit Pater noſter, uſque ad, Sed libera nos à malo, incluſiue, Sacerdos ſubiungit: Leua, comple orationem tuam, & dic: Amē. Et ille reſpondet: Amen. Et Sacerdos dicit Patrino: Signa eum. Deinde Electo: Accede. Et Patrinus pollice ſignat eum in fronte, dicens: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eius, ita dicendo: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti..

Et imponit manum ſuper eum, & dicit:

O remus.

Oratio.

Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus, qui Moyſi famulo tuo in monte Sinai apparuiſti, & filios Iſrael de terra Ægypti eduxiſti, deputans eis Angelum pietatis tuæ, qui cuſtodiret

Rituale Romanum.

eos die ac nocte : te quaesumus, Domine, vt mittere digneris sanctum Angelum tuum de caelis, qui similiter custodiat & hunc famulum tuum **N.** & perducatur eum ad gratiam Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Exorcismus.

ERgo maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, & Spiritui sancto : & recede ab hoc famulo Dei **N.** quia istum sibi Deus & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, fontemque Baptismatis, vocare dignatus est : & hoc signum sanctae Crucis **✝**, quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole, numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & saeculum per ignem. **R.** Amen.

Sed si plures sint Catechumeni, hic, & in sequentibus Sacerdos dicat in numero plurali :

Orate Electi, flectite genua, &c. vt supra, vsque ad finem praecedentis Exorcismi, qui incipit : Ergo maledicte diabole. Item super vnum secundo dicat : Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noster. & reliqua vt supra. fol. 19. vsque ad Orationem Deus Abraham. exclusiue. deinde imponit manum super eum, ac dicit :

Oremus.

DEus immortale præsidium omnium postulantium, liberatio supplicum, pax rogantium, vita credentium, resurrectio mortuorum, te inuoco super hunc famulum tuum **N.** qui Baptismi tui donum petens, æternam consequi gratiam spirituali regeneratione desiderat: accipe eum Domine, & quia dignatus es dicere, Petite, & accipietis; quaerite, & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis: petenti præmium porrige, & ianuam pande pulsanti, vt æternam cælestis lauacri benedictionem consecutus, promissa tui muneris regna percipiat. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus in sæcula sæculorum. **R.** Amen.

Exorcismus.

AVdi maledicte Satana, adiuratus per nomen æterni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi Filij eius, cum tua victus inuidia tremens gemensq; discede; nihil tibi sit commune cum seruo Dei **N.** iam cælestia cogitante, renuntiuro tibi, & sæculo tuo, & beatæ immortalitati victuro. Da igitur honorem aduenienti Spiritui sancto, qui ex summa cæli arce descendens, proturbatis fraudibus tuis, diuino Fonte purgatum pectus; sanctificatum Deo templum & habitaculum perficiat, vt ab omnibus penitus noxijs præteritorum criminum liberatus seruus Dei, gratias perenni Deo referat semper, & benedicat nomen sanctum eius in sæcula sæculorum. **R.** Amen.

Item

Rituale Romanum.

Item super vnū masculinum tertio dicat, vt supra. Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noster, &c. vsq; ad Orationem Deus Abraham. exclusiue. deinde imponit manum super eum dicens :

Exorcismus.

Exorcizo te immunde spiritus, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, vt ex eas & recedas ab hoc famulo Dei N. ipse enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus super mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Exorcismus.

Ergo maledicte diabole, &c. & repetit totū, vt supra habetur. Super feminam verò Sacerdos dicit : Ora Electa, flecte genua, & dic: Pater noster, &c. vt supra vsque ad Orationem Deus Abraham. exclusiue. deinde imponit manum super eam, & dicit:

Oremus.

Oratio.

Deus cæli, Deus terræ, Deus Angelorum, Deus Archangelorum, Deus Patriarcharum, Deus Prophetarū, Deus Apostolorū, Deus Martyrum, Deus Confessorum; Deus Virginum, Deus omnium benè viuentium : Deus, cui omnis lingua confitetur, & omne genu flectitur, cælestium, terrestrium, & infernorum : te inuoco Domine, super hanc famulam tuam N. vt eam custodire, & perducere digneris ad gratiam Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Deinde dicatur Exorcismus. Ergo maledicte dia-

bole recognosce ſententiam tuam, &c. vt ſuprà. 19.

Si plures fuerint feminæ Catechumenæ, hic & in ſequentibus Sacerdos dicat in numero plurali. Ora-
te Electæ, flectite genua, & dicite Pater noſter. &
reliqua vt ſuprà, vſque ad Orationem D eus Abra-
ham. excluſiuè. deinde imponit manum ſuper capi-
ta ſingularum, & poſteà in eodem numero plurali
dicit Orationem D eus cæli, Deus terræ, &c. & E-
xorcismũ. Ergo maledicte diabole, &c. vt ſupra. 19.

Interim ſuper vnã tantũ, ſecundò & tertio re-
petit: Ora Electa, flecte genua, & dic Pater noſter,
& reliqua, vt ſuprà. fol. 19. vſque ad finem Oratio-
nis D eus Abraham. qua finita imponit manum ſu-
per caput eius, & poſt tertiam ſignationem dicit:

Exorcismus.

EXorcizo te immunde ſpiritus, per Patrem ✠,
& Filium ✠ & Spiritum ✠ ſanctum, vt ex eas
& recedas ab hac famula Dei N. ipſe enim
tibi imperat, maledicte damnate, qui cæco nato o-
culos aperuit, & quatruiduanum Lazarum de monu-
mento ſuſcitauit. Ergo maledicte diabole, &c. to-
tum vt ſuprà.

Super vtrumque, ſiue maſculum, ſiue feminam,
imponit manum ſuper caput eius, & dicit:

Oremus.

AEternam ac iuſtiſſimam pietatem tuam de-
precor, Domine ſancte, Pater omnipotens,
æterne Deus, auctoꝝ luminis & veritatis, ſu-

Rituale Romanum.

per hunc famulum tuum **N.** vt digneris eum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica, da ei scientiam veram, vt dignus efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, vt aptus sit ad percipiendam gratiam tuam. Per Christum Dominum nostrum. **ꝛ.** Amen.

Si plures fuerint Electi, siue mares, siue feminae, præcedentes Orationes & Exorcismi dicantur in numero plurali, & in genere proprio, vt superius dictum est.

His peractis, Sacerdos sinistra manu apprehendens dexteram Electi prope brachium, vel ei porrigens extremam partem stolæ, introducit eum in Ecclesiam, dicens: N. Ingredere in sanctam Ecclesiam Dei, vt accipias benedictionem cælestem à Domino Iesu Christo, & habeas partem cum illo, & Sanctis eius. ꝛ. Amen.

Si plures fuerint, dicat in numero plurali: Ingredimini in sanctam Ecclesiam Dei, &c. & introducat eos, vt supra.

Et ingressus Electus procumbit, seu prosternit se in pavimento, & adorat.

Deinde surgit, & Sacerdos imponit manum super caput eius, & Electus cum eo recitat Symbolum Apostolorum, & Orationem Dominicam.

Ita etiam si plures fuerint, omnes surgunt, & simul recitant:

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ. Et in Iesum Christum, filium eius vnicum, Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos; tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum. Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam, Amen.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum: adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris: Et ne nos inducas in tentationem: sed libera nos à malo, Amen.

*Tunc rursus Sacerdos imponat manum super caput Electi, & dicat:
Exorcismus.*

Nec te latet, Satana, imminere tibi poenas, imminere tibi tormenta, imminere tibi diem iudicij, diem supplicij sempiterni, diem, qui venturus est velut clibanus ardens, in quo tibi atque vniuersis angelis tuis præparatus sempiternus erit interitus. Proinde damna te, atque damnande, da hono-

Rituale Romanum.

rem Deo viuo & vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, da honorem Spiritui sancto paraclito, in cuius nomine atque virtute præcipio tibi, quicumque es spiritus immunde, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei **N.** quem hodie idem Deus & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam & benedictionem, Fontemque Baptismatis dono vocare dignatus est; vt fiat eius templum per aquam regenerationis in remissionem omnium peccatorum. In nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. Amen.

Similiter si plures fuerint, imponit manum super capita singulorum, & dicit eundem Exorcismum in numero multitudinis, & genere suo.

Postea Sacerdos pollice accipit de saliuâ oris sui, & tangit aures & nares Electi: tangendo verò aurem dextram & sinistram, dicat:

Ephphêtha, quod est, Adaperire. deinde tangendo nares, dicat: In odorem suauitatis & subdit: Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei. Deinde interroget Electum: Quis vocaris? & ipse respondet: N.

Interroget: N. Abrenuntias satanæ? R. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus operibus eius? R. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus pompis eius? R. Abrenuntio.

Tunc Sacerdos intingit pollicem dextræ manus in Oleo sancto Catechumenorum, & inungit Electum

primùm in pectore, deinde inter scapulas, in modum Crucis, dicens: Ego te linio Oleo salutis ✠ in Christo Iesu Domino nostro in vitam æternam. *R.* Amē. Pax tibi. *R.* Et cum spiritu tuo. Mox bombacio vel re simili tergit pollicem & loca inuncta, & subiungit dicens: Exi immunde spiritus, & da honorem Deo viuo & vero. Fuge immunde spiritus, & da locum Iesu Christo filio eius. Recede immunde spiritus, & da locum Spiritui sancto paraclito.

Quando plures sunt Electi, idem fit circa singulos eorum. Et ducitur Electus ad Baptisterium: vbi si ob aliquam causam non habeatur, siue præparata non fuerit aqua Baptismalis, fiat benedictio Fontis, vt infra ponitur. Et cum fuerit prope Fontem, Sacerdos interrogat: Quis vocaris? Respondet: N.

Interrog. N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? *R.* Credo.

Interrog. Credis & in Iesum Christum filium eius vnicum, Dñm nostrum, natū, & passum? *R.* Credo.

Interrog. Credis & in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, & vitam æternam? *R.* Credo.

Iterùm interrogat, dicens: N. Quid petis? Resp. Baptismum.

Interrog. Vis baptizari? Resp. Volo.

Tunc Patrino, vel Matrino, vel vtroque (si ambo admittuntur) admota manu, tenente seu tangente E-

lectum, vel Electam, aperto capite, & laxatis a collo vestibibus inclinatum, Sacerdos vasculo vel vrceolo haurit aquam Baptismalem de Fonte, & cum ea sub trina supra caput in modum Crucis infusione baptizet Electum, seu Electam, in nomine SS. Trinitatis, sic dicens:

Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primo; & Filij ✠, fundat secundo; & Spiritus ✠ sancti. fundat tertio;

Si aqua, quæ ex capite baptizati defluit, non dilabitur in sacrarium Baptistery, recipiatur in subiecta aliqua pelui, & in illud postmodum proijciatur. Cum plures sunt Electi, singillatim singuli interrogantur, & baptizantur, vt supra. Si sunt mares, & feminae, primum mares, deinde feminae. Verum si probabiliter dubitetur, an Electus fuerit aliam baptizatus, dicat Sacerdos.

Si non es baptizatus, ego te baptizo, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti.

Deinde Sacerdos intingat pollicem dextrum in sacrum Chrisma, & perungat verticem Electi in modum Crucis, dicens:

DEus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, qui te regenerauit ex aqua & Spiritu sancto, qui que dedit tibi remissionem omnium peccatorum, ipse te liniat Chrysmate salutis ✠ in eodem Christo Iesu Domino nostro in vitam æternam. *R.* Amen. *Ps.* Pax tecum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Tunc bóbacio, vel re simili pollicem tergit, & im-

ponit capiti Electi chrismale, seu candidum linteolum, & dat illi vestem candidam, dicens:

Accipe vestem candidam & immaculatam, quam perferas ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, vt habeas vitam æternam. *R.* Amen.

Et Electus deponit priores vestes, & induitur nouis albi coloris, vel saltem exteriore candida, quam à Sacerdote accepit. Postea dat ei Sacerdos cereum, seu candelam accensam in manu dextra, dicens:

Accipe lampadem ardentem, & irreprehensibilis custodi Baptismum tuum: serua Dei mandata, vt cū Dominus venerit ad nuptias, possis occurrere ei in aula cælesti in vitam æternam. *R.* Amen.

Ipse verò Neophytus eundem cereum accensum manibus teneat vsque in finem, præterquam dum confirmatur.

In Ecclesijs autem vbi Baptismus fit per mersionem, siue totius corporis, siue capitis tantum, Sacerdos accipiat Electum per brachia prope humeros, & superiore parte corporis nudatum, reliqua honestè contectum, ter illum, vel caput eius mergendo, & toties eleuando, baptizet sub trina mersione, sanctam Trinitatem semel tantum sic inuocando:

Ego te baptizo in nomine Patris, ✠, mergat semel; & Filij ✠, mergat iterum; & Spiritus sancti ✠, mergat tertio; Patrino, vel Matrino, vel vtroque eum tenente, vel tangente.

Et cū Electus surrexerit de Fōte, Patrino, vel Ma-

trina cum linteo in manibus suscipit eum de manu Sacerdotis, & Sacerdos intincto pollice dextro in sacro Chrismate, illum in vertice in modum Crucis perungit, dicens:

Deus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, &c. vt supra.

Deinde Sacerdos imponit capiti eius linteolum, seu Chrismale, & dat ei vestem candidam, dicens: **Accipe vestem candidam. vt supra.**

Et statim prædicto linteo abstergitur, & in loco semoto vestitur nouis & albis vestibus, & exteriori candida, quam accepit.

Posteà dat ei Sacerdos candelam accensam in dextera manu, dicens: **Accipe lampadem. vt supra.** Eodem modo, si plures fuerint, fit super singulis.

Posteà dicat: **N. Vade in pace, & Dominus sit tecum. R. Amen.**

Si adsit Episcopus, qui id legitimè præstare possit, ab eo Neophyti Sacramento Confirmationis initiantur: deinde si hora congruens fuerit, celebratur Missa, cui Neophyti interfunt, & sanctissimam Eucharistiam deuotè suscipiunt.

Si verò ob baptizandorum multitudinem, vt in India & nouo Orbe quandoque contingit, in singulorum Baptismo præscripti ritus adhiberi non possunt, tunc vel pluribus simul adhibeantur, vel si vrget necessitas, omittantur.

ORDO SUPPLENDI OMISSA SUPER BAPTIZATVM.

Cum urgente mortis periculo, vel alia cogente necessitate, siue paruulus siue adultus, sacris Precibus ac cærimonijs prætermissis, fuerit baptizatus, ubi conualuerit, vel cessauerit periculum, & ad Ecclesiam delatus fuerit, omiſſa omnia suppleantur: idemque ordo ac ritus seruetur, qui in Baptismo paruulorum (si fuerit paruulus,) seu adultorum (si fuerit adultus) præscriptus est. Excepto quòd interrogatio, An velit baptizari, formaque Baptismi, & ablutio prætermittuntur, & quedam Orationes, & Exorcismi suo quique loco immutati, vt infra, dicuntur.

Sacerdos igitur antequam immittat salem in os baptizati, manum super caput eius imponens dicit:

O remus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum **N.** quem dudum ad rudimenta fidei vocare dignatus es, omnem cæcitate cordis ab eo expelle, dirumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei, Domine, ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum foetoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus sit frui gratia Baptismi tui, quem suscepit,

salis percepta medicina. Per eundem Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Deinde posteaquam modicum salis immisit in os baptizati, dicens: Accipe salem sapientiæ, propitiatio sit tibi in vitam æternam. *R.* Amen. *dicit:*

O remus.

DEus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum tuum *N.* respicere digneris propitius, vt hoc pabulum salis gustantem non diutiùs esurire permittas, quò minus cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo semper nomini seruiens, & quem ad nouæ regenerationis lauacrum perduxisti, quæsumus Domine, vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Post hæc facto signo Crucis in fronte baptizati, dictisque illis verbis:

Et hoc signum Crucis quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum. *R.* Amen. *manu super caput eius imposita dicit:*

O remus.

A Eternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, super hunc famulū tuū *N.* vt digneris eum illuminare

lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica: da ei scientiam veram, vt dignus sit frui gratia Baptismi tui, quem suscepit; teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, vt aptus sit ad retinendam gratiam Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

In Baptismo autem adultorum, præter illa quæ suprâ notata sunt, quando suppleantur omissa, hæc mutari debent. Primum in Exorcismo, Audi maledicte satana, vbi dicitur [habitaculum perficiat] dicatur habitaculū perfecit. deinde in Exorcismo, Nec te latet vbi dicitur [vt fiat] dicatur vt fieret.

RITVS SERVANDVS, CVM
Episcopus baptizat.

SI Episcopus, vel S. R. E. Cardinalis paruulos vel adultos baptizare voluerit, parantur & seruantur omnia, vt superiùs de ordine Baptismi dictum est, atque hæc prætereà, quæ infra notantur.

Adsint Capellani, vel alij Presbyteri, & Clerici superpelliceis induti, qui ei assistant ac ministrent.

Ipse verò super rochetum siue superpelliceum, si est Regularis, accipiat albam, & cingulum, & stolam, & pluuiiale violacei coloris, ac mitram: atque ita paratus cū ministris procedat ad Baptismi ministeriū. Et dum interrogat, *N.* Quid petis ab Ecclesia Dei? ac dum facit reliquas interrogationes, sedet cū mitra:

Rituale Romanum.

cum verò exsufflat, dicendo, **Exi ab eo immunde spiritus;** surgit cum mitra. Rursus sedet, cum signat Catechumenum signo Crucis in fronte, & in pectore, vel dicit: **Accipe signum Crucis,** &c. & cum dicit Orationes, quæ præcedunt, vel sequuntur benedictionem salis, surgit deposita mitra, similiter cum ipsum salem benedicit. Cum autem salem benedictum immittit in os baptizandi, mitram accipit, & sedet. Cum verò legit Exorcismos, & dum saliuam aures & nares Catechumeni tangens dicit, **Ephphètha,** ac dum introducit eum in Ecclesiam, stat cum mitra. Cum autem dicit, **Credo in Deum Patrem,** &c. & **Pater noster.** super Catechumenum, stat sine mitra. Sed cum nomen quærit, & interrogat **N. Abrenuntias satanæ,** &c. & baptizandum Oleo sacro in pectore & inter scapulas inungit, sedet cum mitra: quo facto accipit stolam, & pluuiam album. Et cum rursus interrogat de Fide, **Credis in Deum,** &c. **Vis baptizari,** &c. & cum baptizat per infusionem, sedet cum mitra. Si verò baptizat per immersionem, mitram retinens stare debet.

Cum demum Chrismate verticem baptizati linit, & dat ei vestem candidam, & candelam accensam, ac dicit: **Vade in pace,** &c. sedet cum mitra.

Si autem Pontifex quempiam à Presbytero iam catechizatum, tantum baptizare voluerit, sic paratus vestibus albis incipiat, postquam ad Baptisterium deuentum fuerit, dicens: **Quo nomine vocaris?** **R. N.**

Episcopus interrogat: N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, &c. & prosequitur vsque in finem iuxta ordinem Baptismi, vt supra.

Benedictio Fontis Baptismi extra Sabbatum Paschæ & Pentecostes, cum aqua consecrata non habetur.

Primùm lauatur & mundatur vas Baptistèrij, deinde limpida aqua repletur. Tum Sacerdos cum suis Clericis, vel etiam alijs Presbyteris, Cruce & duobus cereis præcedentibus, ac thuribulo, & incenso, & cum vasculis Chrysmatis & Olei Catechumenorum descendit ad Fontem, & ibi vel ante altare Baptistèrij, dicit Litaniam ordinariam. prout habetur infra post Septem Psalmos Pœnitentiales.

Et ante *ÿ.* Vt nos exaudire digneris, dicat & secundò repetat sequentem versum:

Vt Fontem istum ad regenerandam tibi nouam prolem benedicere ✠ & consecrare ✠ digneris; Te rogamus audi nos.

Potest etiam dici Litania breuior, vt in Missali in Sabbato sancto: & dicto vltimo *K. yrie eleison.* Sacerdos dicat, *Pater noster. & Credo in Deum, &c. omnia clara voce: quibus finitis dicat: ÿ.* Apud te Domine est fons vitæ. *R.* Et in lumine tuo videbimus lumen. *ÿ.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *ÿ.*

Rituale Romanum.

Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Omnipotens sempiterne Deus, adesto magnæ pietatis tuæ mysterijs, adesto Sacramentis, & ad recreandos nouos populos, quos tibi Fons Baptismatis parturit, spiritum adoptionis emitte: vt quod nostræ humilitatis gerendum est ministerio, virtutis tuæ impleatur effectu. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum viuuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus: per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Exorcismus aquæ.

Exorcizo te creatura aquæ, per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deum sanctum ✠, per Deum, qui te in principio, verbo separauit ab arida, cuius super te spiritus ferebatur, qui te de paradiso manare iussit.

Hic manu aquam diuidat, & deinde de ea effundat extra marginem Fontis versus quatuor Orbis partes, prosequens:

Et in quatuor fluminibus totam terram rigare præcepit: qui te in deserto amaram per lignum dulcem fecit atque potabilem; qui te de petra produxit, vt populum, quem ex Ægypto liberauerat, siti fatigatum recrearet. Exorcizo te & per Iesum Christum filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui te in Cana Galilææ signo admirabili sua potentia conuertit in vinum: qui super te pedibus ambu-

lauit,

lauit, & à Ioanne in Iordane in te baptizatus est: qui te vnà cum sanguine de latere suo produxit, & discipulis suis iussit, vt credentes baptizarent in te, dicens: Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; vt efficiaris aqua sancta, aqua benedicta, aqua, quæ lauat sordes, & mundat peccata. Tibi igitur præcipio omnis spiritus immunde, omne phantasma, omne mendacium, eradicare & eifugare ab hac creatura aquæ, vt qui in ipsa baptizandi erunt, fiat eis fons aquæ salientis in vitam æternam, regenerans eos Deo Patri, & Filio, & Spiritui sancto, in nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

O remus.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, aquarum spiritualium sanctificator, te suppliciter deprecamur, vt ad hoc ministerium humilitatis nostræ respicere digneris, & super has aquas abluendis & purificandis hominibus præparatas, Angelum sanctitatis emittas, quò peccatis vitæ prioris ablutis, reatuque deteriso, purum sancto Spiritui habitaculum regenerati effici mereantur. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitæte eiusdem Spiritus sancti Deus: per omnia sæcula sæculorum.

R. Amen.

Tunc sufflet ter in aquam versus tres partes secundum hanc figuram Ψ : deinde imponit incensum in thuribulo, & Fontem incensat. Postea infundens de Oleo Catechumenorum in aquam in modum Crucis, clara voce dicit:

Sanctificetur, & fecundetur Fons iste Oleo salutis renascentibus ex eo in vitam æternam, in nomine Patris $\times$, & Filij $\times$, & Spiritus $\times$ sancti. $\mathcal{R}$. Amen.

Deinde infundit de Chrismate, modo quo supra, dicens: Infusio Chrysmatis Domini Iesu Christi, & Spiritus sancti paracliti, fiat in nomine sanctæ Trinitatis. $\mathcal{R}$. Amen.

Postea accipit ambas ampullas dicti Olei sancti & Chrysmatis, & de utroque simul in modum Crucis infundendo, dicit:

Commixtio Chrysmatis sanctificationis, & Olei unctiois, & aquæ Baptismatis pariter fiat in nomine Patris $\times$, & Filij $\times$, & Spiritus $\times$ sancti. $\mathcal{R}$. Amen.

Tum deposita ampulla, dextera manu Oleum sanctum & Chryisma infusum miscet cum aqua, & spargit per totum Fontem. Deinde medulla panis manum tergit, & si quis baptizandus est, eum baptizat, ut supra. Quod si neminem baptizat, statim manus abluat, & ablutio effundatur in Sacrarium.

DE SACRAMENTO PŒNITENTIÆ.

Sacramentum Pœnitentiæ Sacramentum, ad eos qui post Baptismum lapsi sunt, in gratiam Dei restituendos, à Christo Domino institutum, eò diligentius administrandum est, quò frequentior est eius vsus, & quo plura requiruntur ad illud rectè digneque tractandum ac suscipiendum. Cùm autem ad illud constituendum tria concurrant, materia, forma, & minister: illius quidem remota materia sunt peccata, proxima verò sunt actus pœnitentis, nempe contritio, confessio, & satisfactio. Forma autem, illa absolutionis verba: Ego te absoluo, &c. Minister denique est Sacerdos, habès potestatem absoluendi vel ordinariam vel delegatam. Sed si periculum mortis immineat, approbatusque desit Confessarius, quilibet Sacerdos potest à quibuscunque censuris & peccatis absolvere. In eius ministro requiritur etiam bonitas, scientia, atque prudentia, cum sigillo secretæ confessionis sub exacto perpetuoque silentio. Quibus & alijs ad id opportunis vt optimè sint instructi, omni studio curare debent Confessarij.

In primis meminerit Confessarius, se iudicis pariter & medici personam sustinere, ac diuinæ iustitiæ simul & misericordiæ ministrum à Deo constitutum esse, vt tamquam arbiter inter Deum & homines, honori diuino & animarum saluti consulat.

Vt ergo rectè iudicare queat, discernens inter lepram &

lepram, & tamquam peritus medicus animarum morbos prudenter curare, & apta cuique remedia applicare sciat, quantum potest maximam ad id scientiam atque prudentiam, tum assiduis ad Deum precibus, tum ex probatis auctoribus, praesertim è Catechismo Romano, & prudenti consilio peritorum, studeat sibi comparare.

Sciat casus & censuras Sedi Apostolicæ & Ordinario suo reseruatæ, & suæ cuiusque Ecclesiæ constitutiones, easque diligenter obseruet.

Denique huius Sacramenti doctrinam omnem rectè nosse studebit, & alia ad eius rectam administrationem necessaria. Atque in hoc ministerio ita procedat, vt infra præscribitur.

Ordo ministrandi Sacramentum Pœnitentiæ.

Sacerdos ad audiendam confessionem vocatus, promptum facilemque se præbeat: ac priusquam ad audiendum accedat, si tempus suppetat, ad hoc ministerium rectè sancteque obeundum; diuinum auxiliū pijs precibus implorabit.

In Ecclesia, non autem in priuatis ædibus confessiones audiatur, nisi ex causa rationabili; quæ cum inciderit, studeat tamen id decenti ac patenti loco præstare.

Habeat in Ecclesia sedem confessionalem, in qua sacras confessiones excipiat: quæ sedes patenti, conspicuo, & apto Ecclesiæ loco posita, crate perforata inter pœnitentem & Sacerdotem sit instructa.

Super pelliceo & stola violacei coloris utatur, prout tempus vel locorum feret consuetudo.

Pœnitens, si opus fuerit, admoneatur, vt qua decet humilitate mētis & habitus accedat, flexis genibus signo Crucis se muniat.

Mox Confessarius inquireat de illius statu (nisi aliter notus fuerit) & quampridem sit confessus, & an impositam pœnitentiam adimpleuerit, num ritè atque integrè aliàs confessus fuerit, nū cōscientiam suam, vt debet, prius diligenter discussserit.

Quòd si pœnitens aliqua censura vel casu reseruato sit ligatus à quo ipse non possit absoluere, non absoluat, nisi prius obtenta facultate à Superiore.

Si verò Confessarius, pro personarum qualitate, cognouerit pœnitentem ignorare Christianæ fidei rudimenta; si tempus suppetat, eum breuiter instruat de articulis Fidei, & alijs ad salutem cognitu necessarijs, & ignorantiam eius corripiat, illumque admoneat, vt ea postmodum diligentius addiscat.

Tum pœnitens confessionem generalem Latina vel vulgari lingua dicat; scilicet, Confiteor, &c. vel saltem vtatur his verbis: Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater. Peccata sua exinde confiteatur, adiuuante, quotiescumque opus fuerit, Sacerdote: qui confitentem non reprehendet, nisi finita, vt dicetur, confessione; neque interpellabit, nisi opus fuerit aliquid melius intelligere: proinde fiduciam ei præbeat, & humaniter suggerat, vt omnia peccata sua ritè & integrè confiteatur, remota stulta illa quorundam verecundia, qua præpediti, suadente diabolo, peccata confiteri non audent.

Si pœnitens numerū, & species, & circūstātijs peccatorū explicatu necessarias nō expresserit, eū Sacerdos prudēter interroget.

Sed caueat, ne curiosis aut inutilibus interrogationibus quemquam detineat, præsertim iuniores vtriusque sexus, vel alios, de eo quod ignorant, imprudenter interrogans, ne scandalum patiantur, indeque peccare discant.

Rituale Romanum.

Demum, audita confessione, perpendens peccatorum quæ ille admisit magnitudinem ac multitudinem, pro eorum gravitate, ac pœnitentis conditione, opportunas correptiones ac monitiones, prout opus esse viderit, paterna charitate adhibebit, & ad dolorem & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendandam ac melius instituendam inducet, remediaque peccatorum tradet.

Postremò salutarem & convenientem satisfactionem, quantum spiritus & prudentia suggesserit, iniungat, habita ratione status, conditionis, sexus, & ætatis, & item dispositionis pœnitentium. Videatque, ne pro peccatis gravibus lenissimas pœnitentias imponat: ne si fortè peccatis commineat, alienorum peccatorum particeps efficiatur. Id verò ante oculos habeat, ut satisfactio non sit tantum ad novæ vitæ remedium, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum castigationem.

Quare curet, quantum fieri potest, ut contrarias peccatis pœnitentias iniungat: veluti avaris elemosynas, libidinosi ieiunia vel alias carnis afflictiones, superbis humilitatis officia, desidiosis devotionis studia. Rarius autem vel serius confitentibus, vel in peccata facile recidentibus, utilissimum fuerit consulere, ut sæpè, puta semel in mense, vel certis diebus solemnibus confiteantur, & si expediat, communicent.

Pœnitentias pecuniarias sibi ipsis Confessarij non applicent, neque à pœnitentibus quidquam tamquam ministerij sui præmium petant vel accipiant.

Pro peccatis occultis, quantumvis gravibus, manifestam pœnitentiam non imponant.

Videat autem diligenter Sacerdos, quando, & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda sit absolutio; ne absoluat eos, qui talis beneficij sunt incapaces: quales sunt qui nulla dant signa doloris, qui odia & inimicitias deponere, aut aliena si possunt restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolunt; aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publicè satisfaciant, & scandalum tollant: neque etiam eos absoluat, quorum peccata sunt Superioribus reseruata.

Si verò quis confiteatur in periculo mortis constitutus, absolueudus est ab omnibus peccatis & censuris, quantumuis reseruatis: (cessat enim tunc omnis reseruatio) sed prius, si potest, cui debet, satisfaciat: ac si periculum euaserit, & aliqua ratione Superiori, à quo aliàs esset absolueudus se sistere teneatur; cum primum poterit, coram eo se sistat, quidquid debet præstiturus.

Quod si inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquela ægrum deficiat, nutibus & signis conetur, quoad eius fieri poterit, peccata pœnitentis cognoscere; quibus utcumque vel in genere vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desiderium siue per se siue per alios ostenderit, absolueudus est.

Meminerit porrò Sacerdos, ægris non esse iniungendam grauem aut laboriosam pœnitentiam; sed indicendam tantum illam, quam, si conualuerint, opportuno tempore peragant. Interim iuxta grauitatem morbi, aliqua oratione, aut leui satisfactione imposita, & acceptata, absoluantur, prout opus fuerit

ABSOLUTIONIS FORMA.

*Cum igitur poenitentem absoluerit, in-
iuncta ei prius, & ab eo acceptata salutari poeniten-
tia, primò dicit:*

Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis pec-
catis tuis perducatur te ad vitam æternam. Amen.

Deinde dextera versus poenitentem eleuata, dicit:

Indulgentiam, absolutionem, & remissionem pec-
catorum tuorum tribuat tibi omnipotens & miseri-
cors Dominus. Amen.

Dominus noster Iesus Christus te absoluat: & ego
auctoritate ipsius te absoluo ab omni vinculo ex-
communicationis, suspensionis, & interdicti, in quan-
tum possum, & tu indiges. Deinde ego te absoluo à
peccatis tuis, in nomine Patris & Filij, & Spiritus
sancti. Amen.

*Si poenitens sit laicus, omittitur verbum, suspen-
sionis.*

Passio Domini nostri Iesu Christi, merita beatæ
Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum, quidquid
boni feceris, & mali sustinueris, sint tibi in remissio-
nem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium
vitæ æternæ. Amen.

*In confessionibus autem frequentioribus & bre-
uioribus omitti potest, Misereatur, &c. satis erit di-
cere: Dominus noster Iesus Christus, &c. vt supra
vsque ad illud, Passio Domini, &c.*

Urgente verò aliqua graui necessitate in periculo mortis, breuiter dicere poterit:

Ego te absoluo ab omnibus censuris, & peccatis, in nomine Patris, &c.

DE ABSOLUTIONE AB EXCOMMUNICATIONE in foro exteriori.

S*I potestas absoluendi ab excommunicationis sententia Sacerdoti commissa fuerit à Superiore, & in mandato certa forma sit præscripta; illa omnino seruanda est: si verò in mandato seu commissione dicitur: In forma Ecclesiæ consueta absoluat; hæc seruanda sunt.*

Primò, vt excommunicatus ei, ob cuius offensam in excommunicationem incurrit, prius, si potest, satisfaciat. Quod si tunc non possit, sufficientem cautionem præbeat, aut saltem, si eam præstare non potest, iuret se, cum primum poterit, satisfacturum.

Secundò, si crimen, ob quod in excommunicationem incidit, sit graue, iuramentum ab eo exigatur de parendo mandatis Ecclesiæ, quæ illi fient pro tali causa: ac præcipuè, ne deinceps delinquat contra illum Canonem vel decretum, contra quod faciendo, censuram incurrit.

Denique hunc absoluendi ritum obseruabit.

Pœnitentem coram se utroque genu flexo, in humero (si vir fuerit) vsque ad camisiã exclusiue denudato, virga aut funiculis sedens leuiter percutit, dicendo totum Psalmum Miserere mei Deus,

Rituale Romanum.

&c. cum Gloria Patri, &c. Deinde surgit, & apertio capite dicit: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo. *Ps.* Saluum fac seruū tuum, [vel ancillam tuā,] Domine. *R.* Deus meus sperantem in te. *Ps.* Nihil proficiat inimicus in eo. [vel in ea.] *R.* Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. *Ps.* Esto ei Domine turris fortitudinis. *R.* A facie inimici. *Ps.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *Ps.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus, cui proprium est misereri semper & parcere, suscipe deprecationem nostram, vt hunc famulum tuum, quem excommunicationis sententia constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Mox sedet, & cooperto capite dicit:

Dominus noster Iesus Christus te absoluat: & ego auctoritate ipsius, & sanctissimi Domini nostri Papæ, [vel Reuerendissimi Episcopi *N.* vel talis Superioris] mihi commissa, absoluo te à vinculo excommunicationis, in quam incurristi [vel incurrisse declaratus es] propter tale factum, vel causam, &c. & restituo te communioni & vnitati fidelium, & sanctis Sacramentis Ecclesiæ, in nomine Patris *✠*, & Filij, & Spiritus sancti.

Quòd

Quòd si Sacerdoti nulla sit à Superiore præscripta forma, nec sibi mandatum, vt in forma Ecclesiæ communi vel consueta absoluat, tunc nihilominus pro rei grauitate prædictam cærimoniam & Preces adhibeat: at verò si res non fuerit adeò grauis, absolue poterit, dicens:

Dominus noster Iesus Christus te absoluat: & ego auctoritate ipsius, & sanctissimi Domini nostri Papæ (si à Papa fuerit delegatus) [Reuerendissimi Episcopi N. vel talis Superioris] mihi concessa, absoluo te, &c. vt supra.

In foro autem interiori Confessarius habens facultatem absoluendi excommunicatum, absoluat iuxta formam communem supra præscriptam in absolute Sacramentali.

RITVS ABSOLVENDI EX-communicatum iam mortuum.

SI quis excommunicatus ex hac vita decedens dederit signum contritionis, ne Ecclesiastica careat sepultura, sed Ecclesiæ suffragijs, quatenus fieri potest, adiuuetur, absolui potest hoc modo.

Si corpus nondum sepultum fuerit, verberetur, & absoluator, vt infra; deinde absolutum in loco sacro sepeliatur.

Si verò fuerit sepultum in loco profano, si commodè fieri poterit, exhumabitur, & eodem modo

verberabitur, & post absolutionem in loco sacro sepelietur: sed si commodè exhumari non potest, locus sepulturæ verberetur, postea absoluetur.

Quòd si in loco sacro sit sepultus, non exhumbitur, sed verberabitur sepulchrum. Dum autè corpus, siue sepulturã verberat, Sacerdos dicat Antiph. Exultabunt Domino ossa humiliata. *Psal. Misere mei Deus, &c. Quo factò, absoluetur, dicendo:* Auctoritate mihi concessa, ego te absoluo à vinculo excommunicationis, quam incurristi. [vel incurrisse declaratus es] propter tale factum, & restituo te communioni fidelium, in nomine Patris ✠ , & Filij, & Spiritus sancti. Amen. *Deinde dicatur Psalmus. De profundis. in fine, Requiem æternam dona ei Domine. R. Et lux perpetua luceat ei. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. V. Et ne nos inducas in tentationem. R. Sed libera nos à malo. V. A porta inferi. R. Erue Domine animam eius. V. Requiescat in pace. R. Amen. V. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.*

Oremus.

DA quæsumus Domine, animæ famuli tui, quæ excommunicationis sententia constrinxerat, refrigerij sedem, quietis beatitudinem, & superni luminis claritatem. Per Christum Dominum nostrum. *R. Amen.*

DE MODO ABSOLVENDI A
Suspensione, vel ab Interdicto, extra vel
intra sacramentalem Con-
fessionem.

SI Sacerdoti sit commissa facultas absoluendi aliquem à suspensione vel interdicto, quamvis nulla verba sint præcipuè determinata, vti poterit hac formula.

Pœnitens dicat: Confiteor Deo, &c. Sacerdos: Misereatur tui, &c. Indulgentiam, &c.

Auctoritate mihi ab **N.** tradita, ego absoluo te à vinculo suspensionis, [vel interdicti] quam [vel quod] propter tale factum [vel causam] incurristi, [seu incurrisse declaratus es,] in nomine Patris **✠**, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si verò Confessario, siue in foro conscientie, siue extra data est potestas dispensandi super irregularitate, tunc postquam absoluerit à peccatis, addat consequenter:

Et eadem auctoritate dispenseo tecum super irregularitate, [vel irregularitatibus, si sunt plures] in quam, [vel in quas] ob talem, vel tales causas, eas exprimendo, incurristi, & habilem reddo, & restituo te executioni Ordinum & officiorum tuorum, in nomine Patris **✠**, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si nullum habet Ordinem, dicatur: Habile reddo

te ad omnes Ordines suscipiendos, *vel etiam ad alia,*
iuxta tenorem mandati.

Quòd si necesse sit titulum Beneficij restituere, &
fructus malè perceptos condonare, subiungat:

Et restituo tibi titulum, [*seu* titulos] Beneficij,
[*seu* Beneficiorum,] & condono tibi fructus malè
perceptos. In nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus
sancti. Amen.

Aduertat autem Sacerdos, ne vllò modo in ijs fa-
cultatis suæ terminos excedat.

DE SANCTISSIMO
EUCCHARISTIAE
SACRAMENTO.

Omibus quidem Ecclesiae Catholicae Sacra-
mentis religiosè sanctèque tractandis, magna
ac diligens cura adhibenda est; sed præcipuè
in administrando ac suscipiendo sanctissimæ
Eucharistiae Sacramento, quo nihil dignius,
nihil sanctius & admirabilius habet Ecclesia Dei; cum in eo
contineatur præcipuum & maximum Dei donum, & ipse-
met omnis gratiæ & sanctitatis fons auctorque Christus Do-
minus.

Parochus igitur summum studium in eo ponat, vt cum ipse
venerabile hoc Sacramentum, qua decet reuerentia, debitoque
cultu tractet, custodiat, & administret; tum etiã populus sibi

commiffus religiosè colat, sanctè frequenterque suscipiat, præsertim in maioribus anni solemnitatibus.

Ideò populū sæpius admonebit, qua præparatione, & quanta animi religione ac pietate, & humili etiam corporis habitu ad tam diuinum Sacramentum debeat accedere: vt præmissa Sacramentali confessione, omnes saltem à media nocte ieiuni, & vtroque genuflexo Sacramentum humiliter adorent, ac reuerenter suscipiant, viri quantum fieri potest à mulieribus separati.

Moneantur prætereà communicantes, vt sumpto Sacramēto non statim ab Eccl'ia discedant, aut colloquantur, nec statim vagis oculis circumspiciant, aut expuant, neque de libro statim Orationes recitent, ne Sacramenti species de ore decidant: sed, qua par est deuotione, aliquātisper in oratione permaneant, gratias agentes Deo de tam singulari beneficio, atque etiam de sanctissima passione Dominica, in cuius memoriam hoc mysterium celebratur, & sumitur.

Curare porrò debet, vt perpetuò aliquot particule consecratæ eo numero, qui vsui infirmorum, & aliorum fidelium communioni satis esse possit, conseruentur in pixide ex solida decentique materia, eaque munda, & suo operculo benè clausa, albo velo cooperta, & quantum res feret, ornato in tabernaculo claue obserato.

Hoc autem tabernaculum conopæo decenter opertum, atque ab omni alia re vacuum, in Altari maiori, vel in alio, quod venerationi, & cultui tanti Sacramenti commodius ac decentiùs videatur, sit collocatum; ita vt nullum alijs sacris functionibus, aut Ecclesiasticis Officijs impedimētū afferatur. Lam-

pades coram eo plures, vel saltem vna, die noctuque perpetuo colluceat; curabitque Parochus, vt omnia ad ipsius Sacramenti cultum ordinata, integra, mundaque sint, & conseruentur.

Sanctissimæ Eucharistiæ particulas frequenter renouabit. Hostiæ verò, seu particule consecrandæ sint recentes, & vbi eas consecrauerit, veteres primò distribuat, vel sumat.

Fideles omnes ad sacram Communionem admittendi sunt, exceptis ijs, qui iusta ratione prohibentur. Arcendi autè sunt publicè indigni, quales sunt excommunicati, interdicti, manifesteque infames, vt meretrices, concubinarij, fœneratores, magi, sortilegi, blasphemæ, & alij eius generis publici peccatores: nisi de eorum pœnitentia & emendatione constet, & publico scandalo priùs satisfecerint.

Occultos verò peccatores, si occultè petant, & non eos emendatos agnouerit, repellat; non autem si publicè petant, & sine scandalo ipsos prætereire nequeat.

Amentibus prætereà seu phreneticis communicare non licet; licebit tamen, si quando habeant lucida interualla, & deuotionem ostendant, dum in eo statu manent, si nullum indignitatis periculum adsit.

Ijs etiam, qui propter ætatis imbecillitatè nondū huius Sacramenti cognitionè & gustū habent, administrari nõ debet.

ORDO MINISTRANDI SACRAM COMMUNIONEM.

Sacerdos igitur sanctissimam Eucharistiã ministraturus, Hostijs, seu particulis pro populi multitudine consecratis, vasculoque vno, vel plu-

ribus,

ribus, decenti & commodo loco expositis, cum vino & aqua ad purificationem eorum qui Communionem sumpserint, & ante eos linteo mundo exteso, lotis prius manibus, & superpelliceo indutus, ac desuper stola coloris Officio illius diei conuenientis, præcedente Clerico seu alio ministro, procedit ad altare manibus iunctis, & accensis cereis; facta prius & postea genuflexione, extrahit pixidem, & illam super corporale depositam discooperit. Minister genibus flexis, nomine populi ad cornu Epistolæ facit Confessionem generalem, dicens: **Confiteor Deo,** &c. Tum Sacerdos iterum genuflectit, & manibus iunctis ante pectus vertit se ad populum (aduertens ne terga vertat Sacramento) & in cornu Euangelij dicit. **Misereatur vestri,** &c. & addit: **Indulgentiam, absolutionem** ✠, & remissionem peccatorum vestrorum tribuat vobis omnipotens & misericors Dominus. **R.** Amen. dicens, **Indulgentiam,** &c. manu dextra in formam Crucis lignat communicandos.

Deinde ad Altare se conuertit, genuflectit, manu sinistra pixidem prehendit; & duobus digitis, pollice & indice, Sacramentum accipit, & eleuat, conuersusque ad populum in medio Altari dicit clara voce: **Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.** mox subdit: **Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea.** quod iterum ac tertio reperit. qua for-

mula etiam vtendum est, cùm feminæ Communio ministratur.

Posteà ad communicandum accedit, incipiens ab ijs qui sunt ad partem Epistolæ; sed primò, si Sacerdotibus, vel alijs ex Clero danda sit Communio, ijs ad gradus Altaris genuflexis præbeatur; vel si commodè fieri potest, intra sepimentum Altaris sint à laicis distincti. Sacerdotes verò cum stola communicent.

Sacerdos vnicuique porrigens Sacramentum, & faciens cum eo signum Crucis super pixidem simul dicit: Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.

Vbi verò omnes communicauerint, Sacerdos reuersus ad Altare dicere poterit: O Sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futuræ gloriæ nobis pignus datur. *ꝯ.* Panem de cælo præstitisti eis. *Minister respondet:* Omne delectamentum in se habentem. *tempore Paschali additur, Alleluia. mox Sacerdos dicit* *ꝯ.* Domine exaudi orationem meam. *Ꝟ.* Et clamor meus ad te veniat. *ꝯ.* Dominus vobiscum. *Ꝟ.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili, passionis tuæ memoriam reliquisti; tribue quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in

nobis iugiter sentiamus. Qui viuis & regnas, &c.

Tempore Paschali dicitur Oratio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde: vt quos Sacramentis Paschalibus satiaſti, tua facias pietate concordēs. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

*Antequam reponat Sacramentum, diligenter aduertat, vt si aliquod fragmentum digitis adhæſerit, illud in pixidem deponat, & eosdem digitos, quibus tetigit Sacramentum, abluat, & abstergat purificatorio; ablutionem verò ſumat, si celebrauerit, aut ijs, qui tunc communicarunt, ſumendam tradat, aut ſaltem in ſacrarium iniiciat. Poſteà genuſectens reponit Sacramentum in tabernaculo, & clauē obſerat. Deinde extenſa manu dextera, benedicit ijs qui communicarunt, dicens: Benedictio Dei omnipotentis, Patris **✠** & Filiū, & Spiritus ſancti deſcendat ſuper vos, & maneat ſemper. *R.* Amen.*

Communio autem populi intra Miſſam, ſtatim poſt Communionem Sacerdotis celebrantis fieri debet (niſi quandoque ex rationabili cauſa poſt Miſſam ſi: faciendā) cūm Orationes, quæ in Miſſa poſt Communionem dicuntur, non ſolum ad Sacerdotem, ſed etiam ad alios communicantes ſpectent.

Itaque Sacerdos, ſumpto ſacratiffimo Sanguine, antequam ſe purificet, ponat particulas conſecratas in pixide, vel ſi pauci ſint communicandi, ſuper patenam, niſi in principio poſitæ fuerint in pixide: &

genuflectit, ministro interim faciente confessionem
 vt supra. Postea vertens se ad populum, in cornu E-
 uangelij dicit : **Misereatur vestri, &c.** & eo quo su-
 pra dictum est modo, porrigit communicandis Eu-
 charistiam, incipiens à ministris Altaris, si velint cō-
 municare. Finita Communionem, reuertitur ad Alta-
 re, nihil dicens, & non dat eis benedictionem, quia
 illā dabit in fine Missæ. Deinde dicit secretò, **Quod**
ore sumpsimus, &c. vt in Missali, se purificat, & Mis-
 sam absoluit. Quòd si contingat, absoluta Missa, sta-
 tim aliquos interdum communicare, tunc Sacerdos
 adhuc planeta indutus, sacram Communionem eo
 modo, quo supra dictum est, ministrabit.

DE COMMVNIONE PASCHALI.

C *Vret autem Parochus, vt in Quadragesima per se vel
 per alios concionatores populo opportunè denuntietur
 Constitutio Concilij Lateranensis sub Innocentio III.
 que sic habet.*

Omnia vtriusque sexus fidelis, postquam ad an-
 nos discretionis peruenerit, omnia sua solus peccata
 confiteatur fideliter saltem semel in anno proprio
 Sacerdoti, & iniunctam sibi pœnitentiam studeat
 pro viribus adimplere, suscipiens reuerenter ad mi-
 nus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum, nisi fortè
 de consilio proprij Sacerdotis, ob aliquam rationa-
 bilem causam ad tempus ab eius perceptione duxe-

rit abstinendum: alioquin & viuens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura.

Vt igitur hoc salutare Concilij decretum inuiolabiliter seruetur, descripta Parochus habeat nomina suorum Parochianorum; & qui dicto tempore non communicauerint, & post Octauam Paschæ eos qui propriæ salutis immemores sæpius admoniti non obtemperauerint, Ordinario suo dententiet.

Dabit quoque operam Parochus, quoad eius fieri potest, vt in ipso die sanctissimo Paschæ communicent, quo die ipse per se, nisi legitime impediatur, parochiæ suæ fidelibus hoc Sacramentum ministrabit. Alienæ verò parochiæ fideles ad proprium Parochum remittet, præter peregrinos & aduenas, & qui certum domicilium non habent: quibus ipse sacram præbebit Communionem, si ad illum accesserint ritè parati; vel vbi est ea consuetudo, eos ad Cathedralis Ecclesiæ Parochos remittet. In ceteris verò seruabit ea, quæ in libro de statu animarum, vt infra, præscribuntur.

Ægrotis quoque parochialibus, etiamsi Communionem extra præscriptos Paschales dies sumpserint, in Paschalibus diebus illam deferet ac ministrabit.

DE COMMUNIONE INFIRMORUM.

V*Iaticū sacratissimi Corporis Dñi nostri Iesu Christi summo studio ac diligentia ægrotantibus opportuno tēpore procurandū est, ne forte cōtingit illostāto bono, Parochi incuria, priuatos decedere. Cauenlū autē in primis est,*

ne ad indignos cum aliorum scandalo deferatur, quales sunt publici vsurarij, concubinarij, notoriè criminosi, nominatim excommunicati aut denunciati, nisi sese priùs sacra Confessione purgauerint, & publicæ offensioni, prout de iure, satisfecerint.

Hortetur Parochus infirmum, vt sacram Communionem sumat, etiamsi grauius non egrotet, aut mortis periculum non immineat, maximè si Festi alicuius celebritas id suadeat; neque ipse illam ministrare recusabit.

Pro Viatico autem ministrabit, cum probabile est, quòd eam amplius sumere non poterit. Quòd si aeger, sumpto Viatico, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis euaserit, & communicare voluerit, eius pio desiderio Parochus non deerit.

Potest quidem Viaticum breui morituris dari non ieiunis; id tamen diligenter curandum est, ne ijs tribuatur, à quibus ob phrenesim, siue ob assiduam tussim, aliumve similem morbum aliqua indecentia cum iniuria tanti Sacramenti timeri potest. Ceteris autem infirmis, qui ob deuotionem in aegritudine communicant, danda est Eucharistia ante omnem cibum & potum, non aliter ac ceteris fidelibus, quibus nec etiam per modum medicinae antè aliquid sumere licet.

Sed aliui ad adorandum solum, seu deuotionis seu cuiusuis rei pretextu ad ostendendum non deferatur.

Deferri autem debet hoc sanctum Sacramentum ab Ecclesia ad priuatas egrotantium domos decenti habitu, superposita mundo velamine, manifestè atque honorificè, ante pectus cum omni reuerentia & timore, semper lumine precedente.

Parochus igitur processurus ad communicandum infirmum,

aliquot campanæ iclibus iubeat conuocari Parochianos, seu Confraternitatem sanctissimi Sacramenti, vbi fuerit instituta) seu alios pios Christi fideles, qui sacram Eucharistiam cū cereis seu intortitijs comitentur, & umbellam seu baldachinum, vbi haberi potest, deferant. Premoneat, vt ægri cubiculum mundetur, & in eo paretur mensa linteo mundo cooperata, in qua sanctissimum Sacramentum decenter deponatur.

Parentur luminaria, ac duo vascula, alterum cum vino, alterum cum aqua; prætereà linteam mundum ante pectus communicandi ponatur, atque alia ad ornatum loci, pro cuiusque facultate.

Vbi verò conuenerint, qui Eucharistiam comitaturi sunt, Sacerdos indutus superpelliceo & stola, & si haberi potest, pluuiali albi coloris, Acolythis seu Clericis, aut etiam Presbyteris (si locus feret) superpelliceo pariter indutis comitatus, decenter, & de more acceptas aliquot particulas consecratas, vel vnā tantum (si longius aut difficilius iter sit faciendum) ponat in pixide, seu parua custodia quam proprio suo operculo cooperit, & velum sericum super imponit; ipse verò Sacerdos imposito sibi prius ab vtroque humero oblongo velo decenti, vtraque manu accipiat vas cum Sacramento, & deinde umbellam seu baldachinum subeat, nudo capite processurus.

Præcedat semper Acolythus, vel alius minister deferens lanternam (noctu autem hoc Sacramentum deferri non debet, nisi necessitas vrgeat) sequantur duo Clerici, vel qui illorum vices suppleant; quorum alter Aquam benedictam cum aspersorio, & bursam cum corporali, quod supponendum erit vasculo Sanctissimi Sacramenti super mensa in cubiculo infirmi,

Rituale Romanum.

Et cum linteolo purificatorio ad digitos Sacerdotis abstergendos; alter hunc librum Ritualem deferat, & campanulam iugiter pulset. Sucedat deinde deferentes intortitia. Postremo Sacerdos Sacramentum gestans eleuatum ante pectus sub umbel-
la dicens Psalmum, Miserere, & alios Psalmos, & Cantica. Quod si longius aut difficilius iter obeundum sit, & fortasse etiam equitandum, necesse erit, vas in quo Sacramentum defer-
tur, bursa decenter ornata, & ad collum appensa, aptè include-
re, & ita ad pectus alligare atque obstringere, vt neque decide-
re, neque è pixide excuti Sacramentum queat.

Ingrediens verò locum vbi iacet infirmus, dicat:
Pax huic domui. **R.** Et omnibus habitantibus in ea.
Tum depositum Sacramentum super menā, supposi-
to corporali, genuflexus adorat, omnibus in genua
procumbentibus; & mox accepta Aqua benedicta,
aspergit infirmum, & cubiculum, dicens Antiphonā:
Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: laua-
bis me, & super niuem dealbabor: **& primum ver-**
sum Psalmi, Miserere mei Deus, cum Gloria Patri.
Sicut erat, **&c. Deinde repetitur Añā.** Asperges me,
&c. Postea v̄. Adiutorium nostrum in nomine Do-
mini. **R.** Qui fecit cælū & terram. **v̄.** Dñe exaudi
orationem meā. **R.** Et clamor meus ad te veniat. **v̄.**
Dominus vobiscum. **R.** Et cū spiritu tuo. **Oremus.**

EXaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens,
æterne Deus, & mittere digneris sanctum An-
gelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat,
protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in

hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

His dictis accedat ad infirmum, ut cognoscat, num sit benè dispositus ad suscipiendum sacrum Viaticum, & utrùm velit aliqua peccata confiteri; & illum audit, atq; absoluat: quamuis prius deberet esse ritè confessus, nisi necessitas aliter urgeat. Postea facta de more Confessione generali, siue ab infirmo, siue eius nomine ab alio, Sacerdos dicit: *Misereatur, &c. Indulgentiam, &c.*

Deinde facta genuflexione, accipit Sacramentũ de vasculo, atque illud eleuans ostendit infirmo, dicens: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi, & more solito ter dicat: Domine non sum dignus, ut in tres sub tectum meum; sed tantũ dic verbo, & sanabitur anima mea. & infirmus simul cum Sacerdote dicat eadem verba, saltem semel, submissa voce; tũ Sacerdos dans infirmo Eucharistiam, dicat: Accipe frater [vel soror] Viaticum Corporis Domini nostri Iesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducatur in vitam æternam. Amen.*

Si verò Communio non datur per modum Viatici, dicat more ordinario: Corporis Domini nostri Iesu Christi custodiat, &c.

Quòd si mors immineat, & periculum sit in mora, tunc dicto, *Misereatur, &c.* prædictis Precibus omnibus, vel ex parte omisis, ei statim Viaticum præbeatur. Postea Sacerdos abluat digitos, nihil di-

cēs; & infirmo detur ablutio. Deinde dicat *ŷ.* Dominus vobiscum, *R.* Et cum spiritu tuo. *O* remus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, te fideliter deprecamur, vt accipienti fratri nostro [vel sorori nostræ] sacrosanctum Corpus Domini nostri Iesu Christi Filij tui, tam corpori quàm animæ profit ad remedium sempiternū: qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

His expletis, si altera particula Sacramenti super fuerit (superesse autem semper debet, præterquam in casu iam dicto) genuflectit; surgit, & accipiens vas cum Sacramento, facit cum eo signum Crucis super infirmum, nihil dicens, & reuerenter illud deferens, ordine quo venerat, reuertitur ad Ecclesiam dicendo Psalmum. Laudate Dominum de cælis. & alios Psalmos & Hymnos, prout tempus feret. Cùm peruenit ad Ecclesiam, ponit Sacramentum super Altare, adorat, deinde dicit *ŷ.* Panem de cælo præstitisti eis. *R.* Omne delectamentum in se habentem. *ŷ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili Passionis tuæ memoriam reliquisti; tribue, quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacramyteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus. Qui viuis & regnas, &c. Amen.

Deinde annuntiat Indulgentias à summis Pontificibus concessas sanctissimum Sacramentum comitantibus.

Postea cum Sacramento in pixide velo cooperta faciat signum Crucis super populū, nihil dicens. Postremo illud in loco suo reponat.

Quòd si ob difficultatem aut longitudinem itineris, vel quia ea qua decet veneratione Sacramentum ad Ecclesiam commodè raportari non potest, sumpta fuerit vna tantum particula consecrata, vt dictum est, tunc ea infirmo administrata, Sacerdos prædictis Precibus recitatis, eum manu benedicit, & vnà cum alijs priuato habitu, extinctis luminibus, umbella demissa, latente pixide, ad Ecclesiam, vel domum quisque suam reuertatur.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ VNCTIONIS

Extremæ Vnctionis Sacramentum, à Christo Domino institutum, tanquam cælestis medicina, non animæ solū sed etiam corporis salutaris, omni studio ac diligentia periculose egrotantibus adhibendum est; & eo quidem tempore, si fieri possit, cum illis adhuc integra mens & ratio viget: vt ad vberiore Sacramenti gratiam percipiendam, ipsi etiam suā fidem, ac piam animi voluntatem conferre possint, dum sacro liniuntur Oleo.

In quo illud in primis ex generali Ecclesiæ consuetudine

obseruandum est, vt si tempus, & infirmi conditio permittat, ante extremam Vnctionem, Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta infirmis præbeantur.

Habeat igitur Parochus loco nitido & decenter ornato, in vase argenteo seu stanneo, diligenter custoditum sacrum Oleum infirmorum, quod singulis annis Feria v. in Cœna Domini ab Episcopo benedictum, veteri combusto, renouandum est. Id tamen, si fortè infra annum aliquo modo ita deficiat, vt sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico Oleo non benedicto in minori quantitate super infuso, reparari potest.

Oleum porrò ipsum vel per se solum, vel in bombacio, seu re simili seruari potest: sed ad euitandum effusionis periculū multo commodiùs ad infirmos defertur in bombacio.

Debet autem hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cum ad vsum rationis peruenerint, tam grauius laborant, vt mortis periculum imminere videatur, & ijs qui præ senio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate.

Infirmis autem, qui dum sana mente & integris sensibus essent, illud petierunt, seu verisimiliter petiissent, seu dederint signa contritionis, etiam si deinde loquelā amiserint, vel amētes effecti sint, vel delirēt, aut nō sentiant, nihilominus præbeat. Sed si infirmus, dum phrenesi aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam facere contra reuerentiam Sacramēti, non inungatur, nisi periculum tollatur omnino.

Sed si infirmus, dum phrenesi aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam facere contra reuerentiam Sacramēti, non inungatur, nisi periculum tollatur omnino.

Impœnitentibus verò, & qui in manifesto peccato mortali moriuntur, & excommunicatis, & nondum baptizatis penitus denegetur.

Non ministratur etiam prælium mituris, aut navigatione, aut peregrinationem, aut alia pericula subituris, aut reis ultimo supplicio mox afficiendis, aut pueris rationis vsum non habentibus.

Si quis autem laborat in extremis, & periculum immineat ne decedat antequam finiatur Vnctiones; citò ungetur, incipiendo ab eo loco: Per istam sanctam Vnctionem, &c. vt infra. deinde si adhuc superuiuat, dicantur Orationes prætermisæ, suo loco posite.

Si verò dum inungitur, infirmus decedat, Presbyter ultra non procedat, & prædictas Orationes omittat.

Quòd si dubitet an viuat adhuc, Vnctionem prosequatur, sub conditione pronuntiando formam dicens: Si viuus, per istam sanctam Vnctionem, &c. vt infra.

Si autem acciderit, infirmum post peccatorum suorum confessionem ad exitum vite properare, tunc cum sacro Viatico poterit & Oleum infirmorum ad eum deferri, per ipsum Sacerdote[m] qui defert sacram Eucharistiam. Si tamen alius Presbyter vel Diaconus, qui Oleum sanctum deferat, haberi possit, o per ipsum deferatur: qui super pelliceo indutus, cum Oleo sacro occultè delato sequatur Sacerdotem Viaticum portantem; & postquam infirmus Viaticum sumpserit, inungatur à Sacerdote.

In eadem infirmitate hoc Sacramentum iterari non debet, nisi diuturna sit, vt cum infirmus conualuerit, iterum in periculum mortis incidit.

Quinque verò corporis partes præcipuè ungi debent, quas veuti sensum instrumenta homini natura tribuit; nempe ocu